Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT — פרייז 15 גראָשען — היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 256 | Łódź, Niedziela, 9 listopada 1930 r. | אכטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, י"ח מרחשון תרצ"א | № 256

Apres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

הזכרה

היינט, זונטאג, 12 א זייגער פארמיטאג צו די שלושים קומט פאר אויפ'ן בית-החיים א הזכרה און די ענטהילונג פון דער מצבה נאך אונזער אונפערגעסליכער פרוי און מוטער

אסתר לאה גערשטענאוויטש ז"ל

(פון נאוואמיעסקא 24)

צו וועלכער אלע קרובים, פריינד און בעקאנטע ווערען געבעטען פינקטליך צו קומען.

די אין טרויער פערבליבענע מאַן אונז זוהן.

בלאק צו פערטיידיגען די רעכט פון יודישען פאלק אין פוילען

ארדענט איין היינט, זונטאג, דעם 9/11, 8.30 אוועגד אין

עבגלישען-זאַל אלעיא 1 מאַי 2

א גרויסען

17 וואהל-מיטינג 17

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען די ה"ה: ג. סיים-דעפ. ד"ר ראזענבלאַט, רעד. י. אונגער

י. מ. ביאלער, אינזש. ג. פראַשקער, לאווניק א. יאעל, משה לימאן, יחיאל ערליך.

אכטונג, פרויען! מארגען, מאנטאג א פרויען-טאג!!!

נאָך קורצע און שווערע ליידען איז נעכטען מוצאי שבת קודש געשטאָרבען

אין עלטער פון 44 יאָהר מיין ליבע פרוי, מיין טייערע און אונפערגעסליכע מוטער, שוועסטער, שוועגערין און טאַנטע נ"ע

פייגה אשת ר' לייזער נ"י גראסמאן

(געבוירען הארז פון זגערזש)

די לויה קומט פאָר היינט זונטאָג, דעם 9 נאָוועמבער 1930 1 אזייגער בייטאָג פון טרויער-הויז קאָנסטאַנטינער 13, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער

די טיפטרויערענדע הינטערבליבענע

קליינהענדלער! טארג און מארק-שטייער!

בעזוכט אייערע

17 וואהל - מיטינגען! 17

היינט, זונטאג 9/11

6 אוועגד אין לאָקאל פון טארג- און מאַרק-שטייער אַלעקסאַנדריסקאַ 19

8 אוועגד אין לאָקאל פון „בני ציון" רזשנאַווסקאַ 7

מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען י ה"ה: געוו. דעפ. ד"ר ראזענבלאט, לאווניק א. יאעל ג. ליכטענשטיין, מנחם קירשבוים, מענדיל מינץ, הערשיל צענציפער.

איינגאנג לויט איינלאַדונגען! — איינגאנג לויט איינלאַדונגען!

Dr. N. HALTRECHT

הויט און געשלעכטס-קראַנקהייטען

נעמט אַ פון 8 ביז 9 פריה, פון 11–3 נאָכמיטאָג און פון 8 ביז 9 אָוונט.

פיעטריקאָווער 10

פאַר אונבעמיטעלטע לעפשניצע-פרייזען.

---

28 היינט קומען פאר 2 גרויסע מיטינגען

3 נאָכמיטאָג אין ענגלישען-זאַל, אלעיא 1 מאַי 2

8 אוו. פאַר האַנטווערקער אין בעקער-צעך פילסודסקי 57, מיט'ן אנטייל פון געוו. סיים דעפוטאַט

נח פרילוצקי 28

אדוו. יוסף ווייצמאַן א.א. אריינגאַנג נאָר דורך איינלאַדונגען.

---

17 בלאק צו פערטיידיגען די רעכט פון יודישען פאלק אין פוילען 17

לאדזער וואהל-קאמיטעט

זאַל „פילהארמאניע", נארוטאוויטשא 20

דאנערשטאג, דעם 13-טען נאָוועמבער ד. י. 8.30 אין אָוועגד קומט פאַר

א גרויסער וואהל=מיטינג

מיט דער בעטייליגונג פון די ה"ה:

ג. סיים-דעפוטאַט יצחק גרינבוים, ג. סיים-דעפוטאַט, פרעזעס פון דער ווארשאווער קהלה ה. פארבשטיין, ג. סיים-דעפוטאַט א. הארטגלאס, ג. סיים-דעפוטאַט דר. י. ראזענבלאט, וויצע-בירגערמייסטער פון דער שטאָט בריסק אברהם לעווינסאן, לאַווניק אלכסנדר יאעל, אינזש. גרשון פראשקער, לאַווניק י. מ. ביאלער

איינגאַנגס-קאַרטען צו בעקומען אין הויפט-וואהל-ביוראָ, צעגעלניאַנאַ 4, טעל. 127.28

---

18 זאַל פילהארמאָניע — נארוטאוויטשא 20 18

היינט, זונטאג, דעם 9-טען נאָוועמבער 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג קומט פאָר אין פילהארמאָניע

א פרויען=מיטינג

היינט, זונטאג, דעם 9-טען נאָוועמבער 7 אַ זייגער אָוועגד קומט פאַר אין פילהארמאָניע

א גרויסער מענער=מיטינג

מיט'ן אנטייל פון ג. סיים דעפ. הרב לעווין, ג. סיים-דעפ. פרעזעס ל. מינצבערג און הרב ר' יוסף פיינער

בעמערקונג: די בילעטען, וואָס זענען ארויסגעגעבען געוואָרען אויף 3 אַ זייגער נאָכמיטאָג זענען אויך גילטיג 7 אַ זייגער אין אָוועגד. בילעטען פאַר מענער און פרויען ווערען ארויסגעגעבען היינט אַ גאַנצען טאָג אין אגודה-לאָקאל נאַרוטאָוויטשאַ 11.

א הארציגען מזל-טוב ווינשען מיר אונזער געעהרטען וויצע-פרעזעס פון ראַט ה'

משה בענדעל און פאמיליע

צוליב דער חתונה פון זיין זוהן

פנחס מיט פרל. **גיטל אלפוס**

דער ראט און פערוואלטונג פון קליינהענדלער-באנק, אגראַדאָווא 2.

אונזער חשוב'ען חבר, וויצע-פרעזעס ה'

משה בענדעל

צו דער חתונה פון זיין זוהן

פנחס מיט פרל. **גיטל אלפוס**

ווינשט אַ הערצליכען מזל-טוב

די פערוואלטונג

פון קליינהענדלער-פעראיין, אגראדאווא 10

„בית-לחם"

היינט, זונטאג, ד. 9-טען נאָוו. 5 אַ זייגער פארנאַכט, קומט פאַר אין אייגענעם לאָקאַל, ווסכאָדניאַ 68|70 א פייערליכע

ערעפנונג פון דער וואַרם-שטוב

פאַר די אָרימע יודישע שול קינדער פון די פאָלקס-שולען.

אלע סימפאַטיקער און אָנהענגער פון פעראיין „בית לחם" ווערען געבעטען צו קומען צו דער ערעפנונג.

מיט אכטונג **די פערוואלטונג**

די פּאָליטישע אומזיכערקייט אין פוילען

האָט געשטערט די עקאָנאָמישע ענטוויקלונג פון לאַנד, אָבער אינגיכען וועט זיך די לאַגע ענדערן

רעדע פון מין. מאַטושעווסקי אויף אַ באַנקעט לכבוד דעוועי

דעוועי האָפט, אַז פוילען וועט קריגען אַ הלוואה

וואַרשע 8 (טעלעפאָניש). אין האָטעל בריסטאָל איז פאָרגעקומען אַ געזעגענונגס־באַנקעט, וועלכען ס'האָט איינגעאָרדענט דער פוילישער פינאַנץ־מיניסטער מאַטושעווסקי לכבוד דעם פינאַנץ־ראַטגעבער פון דער פוילישער רעגירונג ה' דעוועי, וועלכער פערלאָזט איצט פוילען.

ביי דער געלעגענהייט האָט מין. מאַטושעווסקי געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט בעריהרט אַ רייהע אַקטועלע פּאָליטישע פראַגען, וועגען אינערליכען לעבען אין פוילען און וועגען די פערספּעקטיווען אויף דער צוקונפט.

מין. מאַטושעווסקי זעהט צוויי סיבות, וועלכע האָבען טאָרמאָזירט די ענטוויקלונג פון ווירטשאַפטליכען לעבען אין פוילען. די ערשטע סיבה איז די, וואָס פוילען איז צום ווייטסטען פעררוקט אויף מזרח פון אַלע אייראָפּעאישע מלוכות. די צווייטע סיבה, איז, וואָס פוילען האָט אין משך פון אַ הונדערטער נישט געקענט פערגרעסערן איהר קאַפּיטאַל. די דריטע סיבה ליגט אין די „שלעכטע געזעצען", וואָס האָבען געהערשט אין פוילען.

מין. מאַטושעווסקי ווייזט אָן אויף דער כוואַליע פון באָלשעוויזם, וועלכע האָט זיך אָנגעשלאָגען אין די גרעניצען פון פוילען און האָט געמוזט אָפּגעשטויסען ווערען, אויף דעם פאַקט, וואָס פוילען האָט ערשט איצט בעקומען אַ צוטריט צום ים.

איבערגעהענדיג צו די אינערליכע פּאָליטישע פערהעלטנישען, האַלט מין. מאַטושעווסקי, אַז צומייסטענס טאָרמאָזירענד האָבען געווירקט אויפ'ן ווירטשאַפטליכען לעבען אין פוילען די פּאַרשאַרפטען פון פּאָליטישען לעבען. די קאָנסטיטוציע, די וואַהל־אָרדנונג האָבען געשאַפען אַ צושטאַנד פון אומזיכערקייט. עס איז אומגעגליך געווען צו שאַפען וועלכע ס'איז שטענדיגע פּאַרלאַמענטאַרישע מעהרהייט, און, אַז די רעגירונגען האָבען געהאַלטען און אייך וועקסלען זיך פון טאָג צו טאָג און פון וואָך צו וואָך. די ווירטשאַפטליכע פּאָליטיק האָט צוליב דעם געמוזט מאַכען געוואַלדיגע שפּרונגען.

ס'איז זעהר כאַראַקטעריסטיש, — זאָגט מין. מאַטושעווסקי, — אַז אויסלענדישע הלוואות זענען נאָר דעמאָלט צושטאַנד געקומען, ווען ערער דער סיים האָט פריוויליג רעזיגנירט פון זיינע רעכט, אָדער מ'האָט איהם דערצו געצוואונגען.

איצט זאָגט דער מיניסטער, — דערנעהנטערען מיר זיך צו דער לעזונג פון פּראָבלעם פון איינשטעלען די אינערליכע בעציהונגען אין פוילען אויף אַ פערנונפטיגען אופן, וואָס זאָל מעגליך מאַכען די עקזיסטענץ פון אַ שטענדיגער מאַכט און שטופּענווייזע עוואָלוציע און וואָס זאָל אָפּהיטען דאָס לאַנד פון קאָנוואולסיווע איבערייסלונגען, ווי דאָס איז געווען דער רעזולטאַט פון דער מערץ־קאָנסטיטוציע.

דעוועי האָט דעם מין. מאַטושעווסקי געענטפערט מיט אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט געזאָגט: אַ מלוכה, ווי פוילען, וואָס איז שטאַרק צושטערט געוואָרען פון קריג, מוז אָנקומען צו הלוואות. די הלוואות מוזען אָבער געמאַכט ווערען אויף פּראָדוקטיווע צוועקען. אין דער פוילישער געזעלשאַפט הערען זיך שטימען פון ענטוישונג צוליב דעם וואָס פוילען האָט אין משך פון צוויי יאָהר נישט בעקומען קיין הלוואות. אָט דאָס איז אַ זאַך, וואָס איז געווען אָנבעלאַנגט פון דער סיטואַציע אויפ'ן גאַנצען וועלט־מאַרק.

דעוועי מיינט, אַז נאָר אינגיכען וועלען די אויסלענדישע קאַפּיטאַליסטען קאָנען פאַרלענגען הלוואות פאַר די אייראָפּעאישע מלוכות, און דאַן וועט פוילען בעקומען דעם געהעריגען טייל פון די ראַזינגע קרעדיטען.

פיל קאַפּיטאַליסטען אין אַמעריקא, האָט דער דעוועי פערענדיגט, שאַצען אָפּ דעם פאַקט, וואָס די חובות אויף אַ קאָפּ אין פוילען זענען קלענער, ווי אַנדערע לענדער און, אַז די פוילישע רעגירונג פיהרט אַ פערנינפטיגע און פּאָזיטיווע פינאַנציעלע פּאָליטיק.

ריקאָוו פערשיקט אויף קאַווקאַז

ענטדעקט אַ פערשווערונג געגען סטאַלינען

מאָסקווע, 8 (ספּ. טעל.) די קאָמפּאַניע געגען פרעזעס פון קאָמיסאַרען־ראַט פון דער רוסלענדישער פעדעראַטיווער סאָוועטען־רעפּובליק ריקאָוו צוליב זיין „רעכטען אָפּנויג" האָט זיך געענדיגט דערמיט, וואָס מ'האָט איהם פאַרגעלעגט ער זאָל פאָהרען אויף אורלויב קיין קאַווקאַז. ריקאָוו איז שוין אָפּגעפאָהרען אויף זיין אורלויב.

עס געהען אַרום קלאַנגען, אַז ס'איז ענטדעקט געוואָרען אַ פערשווערונג געגען סטאַלינ'ען. אין דער פערשווערונג זאָלען זיין בעטייליגט פיל פאַרשטעהער פון דער רויטער אַרמע.

—:0:—

פערשאַרפטער פויליש־דייטשער צאָל־קריג

בערלין, 8 (ספּ. טעל.) לויט אַ דעפּעשע פון וואַרשא צו דער „פאָסישער צייטונג" איז מעגליך אַ בעטייטענדע פערשאַרפונג פון פויליש־דייטשען צאָל־קריג דערפאַר, ווייל דער האָלץ־אָפּמאַך, וואָס לויפט אָפּ סוף דעצעמבער, איז נישט פערלענגערט געוואָרען.

ווי בעקאַנט, איז דער האַנדעלס־טראַקטאַט צווישען פוילען און דייטשלאַנד ביז איצט נישט ראַטיפיצירט געוואָרען נישט דורכ'ן רייכסטאָג, נישט דורכ'ן סיים. פרי אויסצומיידען אַ פערשאַרפטען צאָל־קריג, לעגט פאָר די „פאָסישע צייטונג", אַז פוילען זאָל וואָס גיכער ראַטיפיצירען דעם אָפּמאַך, בפרט, ווייל אין קומענדיגען סיים וועט מאַרשאַל פּילסודסקי זיכער האָבען אַ מעהרהייט.

ש

די יודען אין ליטע לעבען אין שרעק

צוליב'ן שווערען אורטייל איבער די 4 יודישע קצבים, וועלכע מ'האָט בעשולדיגט אין ערמאָרדען אַ וועטערינאַר

ריגע, 8 (ספּעציעל) פון קאָוונא איז מען מודיע: אין שאַמעל האָט זיך פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען 4 יודישע קצבים, וועלכע זענען געווען בעשולדיגט אין ערמאָרדען דעם וועטערינאַר־אַרצט אַוויזשאַקיס. דאָס געריכט האָט דריי פון די בעשולדיגטע פערמשפּט אויף צוואַנציג יאָהר שווערע תפיסה און איינעם אויף 5 יאָהר און צו בעצאָהלען די ציוויל־תביעה פון 60000 ליט.

צוליב דעם אורטייל הערשט צווישען די יודען אין ליטע אַ גרויסע אומרוהיגקייט. מ'האָט מורא פאַר אַנטיסעמיטישע עקסצעסען.

גרינבוים איז בעפאַלען געוואָרען אויף אַ מיטינג

וואַרשא, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער געוו. דעפּוטאַט י. גרינבוים איז היינט, שבת געקומען אין אַנ'אָויטאָ אויף טוואַרדאַגאַס, כדי אָפּצוהאַלטען אַ מיטינג.

דאָרט איז ער בעפאַלען געוואָרען דורך אַ מחנה חסידישע יודען מיט סקאַנדאַלען, געשרייען, קללות און חרמות.

ער איז קוים ענטלאָפען אַ לעבעדיגער.

ד"ר י. גאָטליב

בעקומט דעם אָרדען „פּאָלאָניא רעסטיטוטא"

וואַרשא, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) מאָנטאָג, דעם 10. ד. ח. וועט זיין אין „מאָניטאָר פּאָלסקי" פערעפענטליכט די רשימה פון די פּערזאָנען, וואָס דער מלוכה־פּרעזידענט האָט בעשאָנקען מיט'ן אָרדער „פּאָלאָניא רעסטיטוטא" צווישען די פּערזאָנען געפינען זיך נאָר 2 יודען:

איינער פון זיי — דער בעקאַנטער יודישער זשורנאַליסט ד"ר יהושע גאָטליב (אָפיציר פון „פּאָלאָניא רעסטיטוטא") און די צווייטע — די ציוניסטישע טוערין פון לעמבערג — פרוי קלאַטשקין.

אַ וואַהל־דעפּעשע

אַ פלוג־בלעטעל געגען צענטראַלעוו

„ראַבאָטניק" ברענגט אַן אָפּדרוק פון אַ כלומרשטער דעפּעשע, וואָס ווערט פערשפּרייט אַלס מיטעל פון וואַהל־אַגיטאַציע געגען צענטראַלעוו.

דער אינהאַלט פון דער „דעפּעשע" איז פאָלגענדער:

ש

„צענטראַלעוו, וואַרשא.

„חברים מיר לויבען אייער אַרבייט פון אַריינציהען די פּויערים אין קאַמף מיט דער קירכע און פון אַגיטירען פאַר ענטאייגנונג. פאַר דעם דאָזיגען ציל שיקען מיר אייך איבער די צווייטע ראַטע פון פערציג טויזענד דאָלאַר.

צווייטער אינטערנאַציאָנאַל".

פאַר דערהרגענען מאַרקעוויטשען

פערמשפּט אויף 10 און 8 יאָהר טורמע

וואַרשא, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין משך פון 2 טעג איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס פון 3 יונגעלייט: קופּערבערג, פישביין און ווייבבערג, וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרען אין דעם, אַז זיי האָבען דערמאָרדעט דעם פ.צ. יקיר מאַרקעוויטש.

היינט ביינאַכט איז אַרויסגעטראָגען געוואָרען דער אורטייל, לויט וועלכען קופּערבערג איז פערמשפּט געוואָרען אויף 10 יאָהר טורמע; פישביין און ווייבבערג — צו 8 יאָהר.

געפּסלט די דייטשע ליסטע צום שלעזישען סיים

קאַטאָוויץ, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) ווי בעקאַנט וועלען אין דער זעלבער צייט, וואָס די וואַהלען פון סיים אויך פאָרקומען די וואַהלען צום אויבערשלעזישען סיים.

די וואַהל־קאָמיסיע האָט געפּסלט די דייטשע ליסטע צום שלעזישען סיים.

זיך פערסמ'ט אַ וואַרשאווער יודישער פאַבריקאַנט

וואַרשא, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) דער פאַבריקאַנט טוביה באָרשטיין, 40 יאָהר אַלט, עלעקטאָראַלנא 45 האָט פערשפּילט אַ פערמעגען אויף די ווישטשיגעס, און זיך געפונען צוליב דעם אין אַ שווערער מאַטעריעלער לאַגע.

ווען קיינער איז נישט געווען אין שטוב האָט ער זיך פערסמ'ט מיט גאַז. מ'האָט איהם געפונען אַ טויטען.

צו דער חתונה פון אונזער פריינד
פּנחס יאַבלאָנסקי
מיט פרל.
סאַלאַ ווייסעלמאַן
ווינשען מיר זיי פיל גליק, זאָל זייער לעבענס־וועג בעצירט זיין מיט רויזען.
יאַקוב צוקערמאַן און כלה.

כל זמן ביזט בכח — זאָרג פאַר דער עלטער!

דערמיט ווערט בעקאַנט געמאַכט דער לאָדזער יודישער בעפעלקערונג, אַז אַ גרופּע לאָדזער יודישע בירגער האָבען אונטערגענומען די איניציאַטיוו
צו שאַפען אַ קאָאָפּעראַטיוו־הויז
פאַר 100 פאַמיליעס צו 2 צימער מיט אַלע בעקוועמליכקייטען.
די נעהעריגע הכנות ווערען שוין געמאַכט. פּראָאינטערעסירטע וועלען זיך קאָנען בעטייליגען. צו דעם צוועק וועט אין די נאָהענטסטע טעג פאָרקומען
אַ גרינדונגס־פערזאַמלונג
וועגען טאָג און אָרט פון דער פערזאַמלונג וועט בעזונדערס מיטגעטיילט ווערען.
די איניציאַטיוו־גרופּע.

בעקאַנטמאַכונג.
היינט, זונטאָג, דעם 9־טען נאָוו. ד. י. קומט פאָר אין לאָקאַל פון פליישער־פעראיין זגערזשער 84, די
אַלגעמיינע פערזאַמלונג
פון פעראיין **„משמרת החולים"** אין באַלוט מיט פאָ"ג. טאָג־אָרדנונג:
1) וואַהלען פון פּרעזידענט, 2) קאַסע־בעריכט, 3) טעטיגקייטס־בעריכט 4) וואַהלען פון אַ נייער פערוואַלטונג, 5) בעשטעטיגונג פון בודזשעט פאַר'ן יאָהר 1931/32, 6) פרייע פאָרשלאָגען.
בעמערקונג: מיר בעטען די מיטגלידער צו רעגולירען דעם ביישטייער, כדי נישט צו פערלירען דאָס וואַהל רעכט.
איינלאַדונגען ווערען בעזונדער געשיקט. אָהן איינלאַדונגען וועט מען נישט אריינלאָזען.
די פערוואַל[?]ונג.

דעם טיפסטען ביילייד דריקען מיר אויס אונזער ג' מיטגליד
העניך ווערדיגער צוליב'ן טויט פון זיין פרוי
רייזעל נ"ע
המקום ינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים.
חסד של אמת ומנחמי אבלים לאדז

נאָך קורצע שווערע ליידען איז נעכטען שבת קודש געשטאָרבען איז עלטער פון 96 יאָהר אונזער אונפערגעסליכע מוטער, גרויס־מוטער און אורגרויסמוטער
נ"ע **שיינדעל**
הערשקאָרן
די לויה קומט פאָר היינט, זונטאָג 1 אַ זייגער בייטאָג פון טרויער־הויז לוטאָמירסקאַ 10, וועגען וואָס עס טיילען מיט אין גרויס צער
די טיפטרויערנדע הינטערבליבענע.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריקען מיר אויס אונזער ווערטען פריינד **מאַניעק בריסטאָווסקי**
צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון זיין אונפערגעסליכער שוועסטער
עדזשאַ נ"ע
זייט געטרייסט!
ראַמעק גראַנעק
סאַלעק פרייס
ישראל גראַנעק
יחזקאל זאַנענבערג
6076

מיט דעם טויט פון יודישען קאָמפּאָזיטאָר
יצחק שלאָסבערג נ"ע
איז אַוועק אַ שטיק לעבעדיגע יודישע טעאַטער־טראַדיציע.
מיר טרויערן מיט מיט דער גאַנצער אַרטיסטישער משפחה, צוליב דער גרויסע אבידה.
אַנסאַמבל פון „אָרדט"

נייע 1500 סערטיפיקאטען פאר חלוצים

אויפטראג פון דעם בריטישען קאלאניאל-אמט

לאָנדאָן, 8. (יט"א טעלעגראַפיש). פון קאָלאָניאַל־אַמט האָט מען אָפיציעל מיט־געטיילט דעם יט"א־פאָרשטעהער, אַז דער בריטי־שער קאָלאָניאַל־אַמט האָט בעאויפטראַגט דעם הויך־קאָמיסאַר אין א"י אַרויסצוגעבען 1500 סערטיפי־קאַטען פאַר חלוצים.

וואהאביטען זענען בעפאלען דעם עבר-הירדן

לאָנדאָן, 8 (יט"א טעלעגראַפיש) די לאָנ־דאָנער פרעסע מעלדעט, אַז די וואַהאַביטען זענען בעפאַלען דעם עבר הירדן, האָבען דערהרג'עט 10 אראבער און 80 פערדע און צוגערויבט עטליכע הונדערט קעמלען.

ענגלישע אעראָפּלאַנען און געפאַנצערטע אויטאָמאָבילען פערפאָלגען די וואַהאַביטען.

וואס זאגט טאגארא

וועגען די יודען, אראבער און ענגלענדער

ניו־יאָרק, 8 (יט"א טעלעגראַפיש) דער אינדישער דיכטער און פילאָזאָף ראַבינדראַנאַט טאַ־גאָרע, וועלכער ווײלט דאָ האָט זיך אַרויסגעזאָגט פאַר דער פרעסע, אַז די יודען וואָלטען זיך גע־דאַרפט פאַראייניגען מיט די אַראַבער געגען ענג־לאַנד.

די יודען זענען די לעהרער פון דער וועלט און דאַרפען נישט בעטען ביי ענגלאַנד קיין טובות.

דער גיסטיגסטער אויסוועג פאַר יודען איז די פאַראייניגונג מיט די אַראַבער געגען בריטאַניען.

פראטעסט פון טשעכישע קהלות געגען „ווייס-בוך"

פראג, (יט"א) אין מעהריש־אסטראוי איז פאַר־געקומען אַ זיצונג פון הויפּט־ראַט פון יודישע קהלות פון מעהרען און שלעזיען. אויף דער זיצונג איז אָנגענומען געוואָרען אַ שאַרפע פּראָטעסט־רעזאָלוציע געגען דעם לעצטען „ווייס־בוך" פון דער ענגלישער רעגירונג וועגען איהר צוקונפטיגער ארץ־ישראל־פּאָליטיק.

מבח א מאראטאריום אין א"י

ירושלים, 8. (יט"א טעלעגראַפיש) אין האַלב־אָפיציעלען אָרגאַן פון דער אַראַבישער עקזע־קוטיווע איז אָפּגעדרוקט אַ פּראָיעקט פון סיר טשענסע־לאָר וועגען דער נויטיגקייט צו ערקלערען אַ מאָ־ראַטאָריום, כדי אויסצומיידען אַ רייה באַנקראָטען וואָס דראָהט פיל אַראַבישע פירמעס.

הײנטיגע וואך וועלן נישט פארקומען

די א"י-דעבאטען אין ענגלישען פארלאמענט

לאָנדאָן, 8. (יט"א טעלעגראַפיש). אויף דער טאָג־אָרדנונג פון די זיצונגען אין פאַרלאַמענט אויף הײנטיגער וואָך זענען נישט פאָראויסגעזעהען די א"י דעבאַטען. די ליבעראַלען האָבען אָפיציעל אָנגעפרעגט מאַקדאָנאַלדען, ווען וועט די דיסקוסיע פאָרקומען.

סטימפסאן שטודירט דאס פאלעסטינע-פראבלעם

וואשינגטאָן, 8 (ספ. טעל.) אין צוזאַ־מענהאַנג מיט די צאָהלרייכע פּראָטעסטען פון די אַמעריקאַנער יודען געגען דער דעקלעראַציע פון דער ענגלישער רעגירונג, האָט מען ערקלערט די פאַרשטעהער פון דער אַמעריקאַנער פרעסע, אַז דער מלוכה־סעקרעטאַר סטימפסאָן שטודירט גענוי דאָס א"י־פּראָבלעם. ער זאָגט זיך אָבער אָפּ צו געבען אַ שטעלונג ביז ער וועט נישט זיין פולקאָם אינ־פאָרמירט.

שרעקליכער שטורם אויפן שווארצען ים

בוקאַרעשט, 8. (ספ. טעל.) זייט עטליכע טאָג הערשט אויפ'ן שוואַרצען ים א שרעקליכער שטורעם, וועלכער האָט אָפּגעשטעלט דעם גאַנצען פערקעהר פון די שיפען. אין די האַפענס קאָנען די שיפען נישט געלאָדען און נישט אויסגעלאָדען ווערען. אין די האַפען־איינריכטונגען ביי די ברעגעס זענען אָנגעמאַכט געוואָרען פיל שאָדענס.

א סטודענטען דעמאנסטראציע געגען דייטשלאנד

וואַרשא, 8 (וויפ) הײנט איז אין הויף פון אוניווערזיטעט פאַרגעקומען אַ גרויסער אקאדעמי־קער־מיטינג געגען דייטשלאַנד. נאָכ'ן אָננעהמען רע־זאָלוציעס, האָט זיך געבילדעט אַ דעמאָנסטראַציע וואָס האָט זיך מיט די הויפּט־גאַסען געלאָזט געהן צום דייטשען קאָנסולאַט. שטאַרקע פּאָליציי־אָפּטיי־לונגען האָבען נישט דערלאָזט צו עקסצעסען. בלויז אַ קליינע טייל דעמאָנסטראַנטען האָט אויסגעה־אַלטען שולבען און קינא „האָליוואָוד", וואו עס ווערט דעמאָנסטרירט אַ דייטשיש בילד.

טרויער נאך פראפ. כאוואקין

דעם קעמפער געגען כאלערע-קראנקהייט

לאָזאַן (יט"א) דאָ איז פאָרגעקומען מיט'ן אַנטייל פון דער יודישער קהלה, אוניווערסיטעט און די גרויסע יודישע אָרגאַניזאַציעס די לויה פון בעריהמטען יודישען באַקטעריאָלאָג פּראָפ. וואָלדע־מאַר כאַוואַקין. נאָך דער טרויער־רעדע פון הרב י. פאַטשעק האָט געהאַלטען א רעדע אין נאָמען פון „אליאנס איזראעליט" פּראָפ. ליבער, וועלכער האָט געשילדערט די פּערזענליכקייט און די פער־דינסטען פון גרויסען געלעהרטען און בעקעמפער פון דער כאָלערע־עפּידעמיע. אין נאָמען פון „הילפס פעראיין" האָט ביים אָפענעם קבר גערעדט ד"ר מאַרק ווישניצער, וועלכער האָט אונטערגעשטראָ־כען דעם טיפען אינטערעס, מיט וועלכען פּראָפ. כאַוואַקין האָט זיך בעצויגען צו דער לאַגע פון די יודען אין פערשידענע לענדער.

ש. ל. ציטראָן נ"ע

ווילנע 8 (טעלעפאָניש).

הײנט, 6 אין אָוונט איז דאָ געשטאָרבען דער בעריהמטער יודישער פובליציסט ש. ל. ציטראָן.

ער איז געווען קראַנק אַ פּאָר טעג אויף א לונגען־ענטצינדונג.

ערשט מיט אַ פּאָר וואָכען צוריק איז געווע־פייערט געוואָרען זיין זיבעציג־יאָהריגער געבורטס־טאָג.

דער רעגירונגס-בודזשעט

אויפ'ן קומענדיגען יאהר

וואַרשא, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספּאָנדענט) עס איז פאָרגעקומען א זיצונג פון דער רעגירונג, אויף וועלכער עס איז פעסטגע־שטעלט געוואָרען דער בודזשעט פאַר'ן קומענדיגען יאָהר.

דער בודזשעט מאַכט אויס:

הכנסה 2.890.000.000 זלאָטעס

הוצאות 2.886.000.000 זל.

מען איז שוין „בודק חמץ"..

וואַרשא, 8 (וויפ) אין צוזאַמענהאַנג מיט, וואָס די ערשטע זיצונג פון סיים וועט העכסט־וואַהרשיינליך פאַרקומען אין דער ערשטער העלפט דעצעמבער, האָט די פערוואַלטונג פון סיים־בנין שוין דורכגעפיהרט אַ רעמאָנט און דעם סיים־זאַל, און אין די קאָמיסיע־זאַלען.

סענסאציאנעלער ארעסט אין ווארשא

וואַרשא 8 (טעלעפאָניש). אַ גרויסער רושם האָט געמאַכט אין וואַרשא דאָס, וואָס ס'איז אַרעס־טירט געוואָרען אין וואַרשא דער פרעזעס פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און דער ווייסעל־געגענד מרדכי מענדעל קרים. ער ווערט בעשולדיגט, אַז ער האָט בעקומען פון דער יודישער גמינע 2500 זל. אויף וואָהלטעטיגע צוועקען, און ער האָט דאָס געלד צוגענומען פאַר זיך.

וועגן אבשאפן די באלפור-דעקלאראציע

ארבייטען די אראבער אויס א מעמאריאל

„רייטער" טיילט מיט פון ירושלים, אַז אין רע־זולטאַט פון די ידיעות אַז די ענגלישע רעגירונג גרייט זיך אַרויסצוגעבען א קאָמענטאַר צום „ווייס־בוך", האָט זיך די שטימונג ביי די אַראַבער גע־ענדערט.

פריהער זענען זיי געווען פאַר מלעקיסלאָטיווען ראַט, איצט האַלטען זיי, אַז מ'דאַרף זיך אין זאיהם נישט בעטייליגען. די אַראַבער אַרבייטען איצט אויס אַ מעמאָריאַל צו דער ענגלישער רעגירונג אין וועל־כען זיי פאַדערען די אָפּשאַפונג פון דער באַלפור־דעקלאַראַציע.

פאליטישע ארעסטען אין קאוונא

קראקא, 8. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָר־רעספאָנדענט) דאָ זענען פאָר גרויסע אַרעסטען צווישען פ.פ.ס. ענדעקעס און כאַדעקעס.

פייערונגען לכבוד יעקב ראזענהיים

בערלין (יט"א) אין בערלין, פראַנקפורט און אַנדערע שטעט זענען פאָרגעקומען פייערונגען לכבוד דעם 60־יעהריגען געבורטס־טאָג פון פּרע־זידענט פון דער וועלט־אָרגאַניזאַציע „אגודת ישראל" ה' יעקב ראָזענהיים. דער יובילאַר האָט בעקומען פיל בעגריסונגס־אַדרעסען פון פערשידענע אָרגאַני־זאַציעס, פריינד און פערעהרער.

216 געגען 217

רעזולטאטן פון די וואהלן אין אמעריקא

ניו־יאָרק, 8. (ספ. טעל.) לויט די לעצטע ידיעות זענען אין רעפּרעזענטאַנטען־הויז פון די פעראייניגטע שטאַטען געוועהלט געוואָרען 216 דעמאָקראַטען, 216 רעפּובליקאַנער און 1 קאַנדידאַט פון די פאַרמערס. דער דאָזיגער רעזולטאַט איז נאָך נישט קיין ענטגילטיגער.

א רעוויזיע אין „גאזעטא פאלסקא"

וואַרשא, 8 (וויפ) הײנט צופרי איז אָנגעקו־מען פּאָליציי געקומען אין דער „גאַזעטאַ וואַרשאַוו־סקא", פדי אַדורכצופיהרען ביי אַלע אָנגענומענע פעריענליכע רעוויזיע. די ביפה ... צוועלף בינאַכט דויערט נאָך ...

פונאנדערגעלאזט דעם ...שען ...טשאכאווער ...

טשענסטאָכאָוו, 8. (טעלעפאָניש פון אונ־זער קאָרעספּאָנדענט) עס איז פונאַנדערגעלאָזט געוואָרען דער שטאַדט־ראַט. און עס איז בעשטימט געוואָרען אַ קאָמיסאַר.

א בלוטיגער מיטינג אין טשענסטאכאוו

טשענסטאָכאָוו, 8. (טעלעפאָניש פון אונ־זער קאָרעספּאָנדענט) הײנט איז פאָרגעקומען אַ מיטינג פון „בונד". עס האָט זיך אַריינגעריסען די באָיובקע פון די פראַקעס מיט שטעקענס און רעוואָלווערען און געוואָרפען זיך אויפ'ן עולם. אַ סך אָנוועזענדע זענען בלוטיג צושלאָגען און פער־וואונדעט געוואָרען.

די גרויסע דעבאטע אויף די זיצונגען פון ציון. אקציאנס-קאמיטעט אין לאנדאן

לאָנדאָן, 8 (י.ט.א. טעלעגראַפיש) אויף די זיצונגען פון ציוניסטישען אקציאָנס־קאָמיטעט זענען ווייטער פאָרגעקומען די דעבאַטען וועגען פּראָפ. ווייצמאַנס בעריכט. אין די וכוחים האָבען זיך בעטייליגט: דיזענהאָף, פאַרבשטיין, הינדעס. זיי האָבען אַריינגעטראָגען אַ פאָרשלאָג, אַז די עקזעקוטיווע זאָל באַלד דעמיסיאָנירען, און ס'זאָל געשאַפען ווערען אַ פּראָוויזאָריום. די פאָרשטעהער פון די אַרבייטער־פאַרטייען האָבען געפאָדערט, אַז מ'זאָל מעהר אַכט לעגען אויף דער פערשטאַרקונג פון דע' קאָלאָניזאַציע, ווי אויף דער פּראַגע, ווער ס'איז שולדיג.

דיזענהאָף האָט ערקלערט, אַז די עקזעקוטיווע געניסט נישט קיין צוטרוי ביי דער א"י־בעפעלקע־רונג. ווייטער האָט ער אָנגעוויזען אויף דער גע־פאַהר, וואָס דראָהט דער בעוועגונג, אויב דאָס באָדען פון קרן קימת וועט איצט נישט ווערען קאָלאָניזירט.

יצחק ניידיטש פאָדערט צו שאַפען אַ פּאָלי־טישען פּראָוויזאָריום און פאָלעמיזירט מיט די, וואָס האַלטען, אַז סימפּסאָנס בעריכט איז פיל גינ־סטיגער, ווי דאָס „ווייס־בוך". דער קומענדיגער קאָנגרעס דאַרף זיין אַנ'אימפּאָזאַנטער, און ער שלאָגט פאָר צו פערשפּרייטען אַ מיליאָן שקלים.

מאיר גראָסמאַן (רעוויזיאָניסט) פערטיידיגט זיך מיט'ן פערעפענטליכען דעם אינהאַלט פון סימפּסאָן־בעריכט, וואָס איז געשען געוואָרען ווי פר האַלט אין דער ריכטיגער צייט. ער האַלט אַז דער איצטיגער קריזיס איז בעקומען נישט אומ־געריכט און איז אַ פּועל־יוצא פון דער ליניע, וועלכע די לייטונג האָט געפיהרט. ער טאַדעלט דר. רופּינען, הלמאי ער האָט בעגריסט סימפּסאָנען, און פיהרט אויס, אַז דאָס ענדערען די עקזעקוטי־ווע וועט זיין אַ דעמאָנסטראַציע פון יודישען פאָלק אַלס תשובה אויפ'ן „ווייס־בוך".

אדוו. האַרי סאַקער ערקלערט, אַז די עקזע־קוטיווע האָט איצט געענדערט איהר מיינונג וועגען דער נויטיגקייט פון דימיסיע. מ'טאָר נישט נאָכקומען די עמאָציעס פון דער מאַסע. ביז'ן קאָנ־גרעס שטעהען פאַר שווערע טעג, און ווער וועט לייסטען די שווערע אַרבייט? מ'דאַרף אויסמיידען אַ קאַטאַסטראָפע.

נאָך דעם ווי פּראָפ. בראָדעצקי האָט ערגענצט דעם בעריכט פון פּראָפ. ווייצמאַן וועגען די אינ־טערהאַנדלונגען מיט ד"ר שילס, און קאָלאָנעל קיש האָט בעריכטעט וועגען דער לאַגע אין א"י, האָט נחום סאָקאָלאָוו אַריינגעטראָגען אַ רעזאָלוציע, אין וועלכער ער סאָלידאַריזירט זיך מיט די מאָטיווען פון דער דימיסיע פון פּראָפ. ווייצמאַן. די עקזעקו־טיווע אַקצעפּטירט די שטעלונג, אַז די דימיסיע דאַרף אָנגענומען ווערען, כדי ס'זאָל נישט ענט־שטעהען קיין כאָאָס.

יוליאַן מעק אַפּעלירט, אַז מ'זאָל נישט אָננע־מען פּראָפ. ווייצמאַנס רעזיגנאַציע, ווייל שולדיג איז נישט ווייצמאַן, נאָר דאָס גאַנצע יודישע פאָלק. ווייצמאַנס רעזיגנאַציע קען גורם זיין דערצו, אַז מיר זאָלען פערלירען פיל ענגלישע פריינד אין די רייהען פון אַלע דריי ענגלישע פאַרטייען. ער טיילט אויך מיט, אַז מיט איהם זענען מסכים ראַ־בערט שאָלץ, דער פאָרזיצער פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין אַמעריקע און ריכטער בראַנדייס.

די ווייטערדיגע דעבאַטע איז פאָרגעקומען וועגען קאָלאָניזאַציע פון מיטעל־קלאַס.

נאָכדעם איז אויסגעוועהלט געוואָרען אַ קאָמיסיע אויף אויסצואַרבייטען רעזאָלוציעס.

דער קומענדיגער קאָנגרעס וועט וואַהרשיינליך פאָרקומען אין קיולסבאַד.

דער בעקאנטער און בעגאבטער מוזיקער
י. טאובע
וועלכער איז געווען פעריזט איז צוריקגעקומען און נעמט ווידער אָן תלמידים!
נעמט אויך אָן לעקציעס אויף פידעל, קלאַוויר און מאַנדאָלין
אלעי 1 מאי 18 (פּאַסאַזש שולץ) — געדענקט די אדרעס.

נויטיג אַ קוו ליפיצירטע
רעפעזידקע
צו ערפאַהרען אין דער
סוויטער־פאַבריק
אלעקסאַנדראָווסקאַ 45.

לאדז 9 נאוועמבער 1930

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז, 9 נאוועמבער 1930

די רעגירונג און די מינדערהייטען

די אוקראאינישע פראגע געהער נישט צו די, מיט וועלכע מען האט זיך אין פוילען ערנסט פארנומען, איינע פון די הויפט־סיבות איז געווען, וואס פאר דער מאי־איבערקערעניש האבען מיר געהאט קאאליציע־רעגירונגען פון פארטייען, וועלכע האבען אין דער אוקראאינישער פראגע געהאט ענטגעגענגעזעצטע מיינונגען. די ענדעציע האט לחלוטין נישט אנערקענט קיין אוקראאינישע נאציע און ממילא נישט געפרובט טראכטען אפילו וועגען וועלכע הנחות. פ. פ. ס. און די ראדיקאלע פוילערען פארטייען האט פון צווישען אלע מינדערהייטען, אמבעסטען פארשטאנען די אוקראאינער און איז גרייט געווען צו דערפיהרען צו א אויסגלייך אויפ'ן גרונד פון א טעריטאריאלע זעלבסט־פערוואלטונג. דער פוילישער צענטרום, ווי למשל „פיאסט" האט זיך געוואקעלט צווישען איין ריכטונג און דעם אנדערען, און דער רעזולטאט איז געווען, אז די אוקראאינישע פראגע איז כסדר אבגעלייגט געווארען.

איצט איז די סיטואציע אין גאליציען אזעלכע, אז קיין שום פערנונפטיגער פאליטיקער וועט שוין נישט זאגען, אז מען קען נאך ווייטער האלטען זיך פאסיוו בנוגע דער אוקראאינישער פראגע. אפילו די ענדעקישע פרעסע שרייט שוין גוואלד, בכן די אוקראאינישע פראפאגאנדע טרעפט נישט נאר קיין בערלין, נאר אויך קיין לאנדאן און ניו־יארק און אפילו קיין זשענעווע. מוז מען בכן ענטגעגענשטעלען א פוילישע פראפאגאנדע און אויך א „מאקסימום סאלידאריטעט" פון דער גאנצער פוילישער געזעלשאפט בנוגע דער אוקראאינישער פראגע, מיט איין ווארט — א איינהייטליכער פוילישער פראנט געגען די אוקראאינער. עס מאכט זיך פערגעסען די ענדעקישע פרעסע, אז אויב מען האט וועגען איין אין דער זעלבער פראגע פערשידענע מיינונגען קען מען נישט ארויסווייזען אפילו קיין מינימום סאלידאריטעט.

צום גליק איז די אוקראאינישע פראגע גאר נישט אזא טראגישע ווי עס דוכט זיך. די אוקראאינער פערלאנגען, אז עס זאל דעלעגירט ווערען א אינטערנאציאנאלע קאמיסיע אויסצופארשען זייער לאגע, און דער פוילישער אמבאסאדאר אין אמעריקא ערקלערט, אז ער איז גרייט איינצולאדען פארשטעהער פון דער וועלט־פרעסע, אז זיי אליין זיך איבערצייגען וועגען מצב אין מזרח גאליציען.

ביי א גוטען ווילען איז דאך דא מעגליך א פערמיטלונגס־פארם, פערשטעהט זיך, אז קיין שום אויסלענדישע קאמיסיע וועט די זאך נישט לעזען, אויב דאס וועלען נישט טון ארטיגע פאקטארען, פארשטעהער פון ביידע צדדים, ביז איצט איז דאך נישט געווארען ווייל פוילען האט נאך נישט געהאט קיין רעגירונג מיט א קאמפראמיס פראגראם, די דאזיגע מניעה וועט וואהרשיינליך קורצליך אוועק און לויט אלע סמנים איז צו זעהען, אז נאך די וואהלען צום סיים וועט געשאפען ווערען א רעגירונג געשטיצט אויף א שטענדיגע פארלאמענטארישע מעהרהייט. אזא רעגירונג וועט ווי אין א רייה אנדערע פראגען מוזען האבען א קלארען פראגראם אויך בנוגע די נאציאנאלע מינדערהייטען און בעזונדערס בנוגע די אוקראאינער.

דאס איז גאר נישט אזא שווערע זאך. פוילען איז נישט די ערשטע און נישט די איינציגע מלוכה, וואס פערמאגט טעריטאריאלע מינדערהייטען, פאר דער מלחמה האבען אזעלכעס געהאט עסטרייך, דייטשלאנד, רוסלאנד און אנדערע און די פאליאקען אליין האבען דאן געהערט צו די מינדערהייטען, איצט איז נישטא כמעט קיין לאנד, וועלכעס זאל נישט האבען איינע אדער עטליכע נאציאנאלע מינדערהייטען. ווי אמאל אזוי אויך איצט איז פערהאן א שאבלאן פראגראם, וועלכער האט נאר איין מאקסימום: מען דארף זיך נישט שרעקען דורך די פאדערונגען, וואס עס שטעלען ארויס די עקסטרעמע פארטייען, יא מיט דערהילף פון הנחה פאראליזירען זייער טעטיגקייט לטובת די מעסיגע פארטייען. דאס איז א קליינער און פראקטישער פרינציפ. עקסטרעמע פאסטולאטען האבען דאן א אבקלאנג, אויב די געגעבענע געזעלשאפט בעקומט גאר נישט, דעמאלט האט ביי איהר קיינער נישט קיין חשק צו קיין אוגאדע, ווייל סיי ווי בעקומט מען גאר נישט, ווע דאבער, מען קומט ענטגעגען, מוז דאס האבען אן אבקלאנג ביי דער געזעלשאפט און עקשענט זיך ווער איי ביי „פרינציפען" קומט אן אנדערע גרופע און פערנעהמט דאס ארט, אין דער פסיכיק פון דער געזעלשאפט, אז זי וויל בעקומען עפעס ממשותדיגס און איהרע פארשטעהער שטרעבען דעריבער עפעס פאר איהר אויסצוקעמפען.

א מייסטערין אין דאזיגען שפיל איז געווען עסטרייך, וועלכע האט בעוויזען, דורך מעסיגע הנחות, צו הערשען איבער פיל מינדערהייטען, הגם די הערשענדע „מעהרהייט", די דייטשען זענען פאקטיש געווען א מינדערהייט און הגם עס איז דארט נישט געווען קיין איין מינדערהייט, וואס זאל נישט האבען געשטרעבט צו א אייגענע מלוכה. פוילען מיט איהרע טעריטאריאלע מינדערהייטען האט א פיל לייכטערע אויפגאבע ווי די אמאליגע אקופאציע־מלוכות מיט די פאליאקען. די טעריטאריאלע מינדערהייטען אין פוילען האבען דאך קיינמאל קיין אייגענע מלוכה נישט געהאט און איצט פערשווינדט אלץ מעהר דער חשק צו בעשאפען נאך קליינע מלוכהלעך, די עקאנאמישע בעדינגונגען ערלויבען דאס נישט, רוסלאנד איז א שוואכע קאנקורענטקע פאר פוילען, הגם זי גיט

אינדיפערענטיזם — דאס איז דער שונא

דער וואהל־אקט איז א גרויסע פליכט פונ'ם בירגער

אין א ארטיקעל „אט דאס איז דער שונא" שרייבט ד"ר י. טהאן:

מ'דארף זיך מיט אלע מיטלען וועהרען געגען איבערשאצען די שונאים פון דער יודישער ליסטע. ווען ביי די וואהלען וואלט זיך נישט געהאנדעלט וועגען אזעלכע ברוטאלע און טרוקענע זאכען, ווי צאהלען, וואלט אזא פריינדליכע אנערקענונג פאקטיש געגעבען א גרויסע סאטיספאקציע, און מ'וואלט דערמיט זיך געקאנט בעגנוגענען. אבער ס'איז נאך נישט געבוירען געווארען דער נביא, וועלכער זאל פון פאראויס בערעכענען, ווי גרויס עס וועט זיין דער וואהל־קאפיטאל און ווער עס וועט איהם זיכער דערצילען.

עס האנדעלט זיך וועגען אן'אונצווייפעלהאפטיגען אינדיפערענטיזם, וועלכער לאזט זיך בעמערקען „אויף דער גאס" בנוגע די וואהלען, אמת, אזא רוהיגקייט איז אפשר בעסער, ווי אויסברוכען פון נערוואזיטעט, וועלכע בעגלייטען אפט די וואהל־אקציע. מ'קען נישט אנערקענען פאר בערעכטיגט דעם מצב פון גלייכגילטיגקייט, אין וועלכען עס געפינט זיך אהן ספק די וואהלער־מאסע.

אמת דער בירגער האט זיך צוגעוואוינט זייט עטליכע יאהר זיך צו בעציהען אהן גרויסען ענטוזיאזם צו דער גאנצער אינסטיטוציע פון פארלאמענטאריזם, אמת איז אויך, אז דער בירגער האט געוויסע ספקות בנוגע דער גרויס פון די רעכט און מעגליכקייטען, וועלכע ס'וועט האבען דער נייער סיים, דאס אלץ ברענגט דערצו, אז דער עולם ברענט נישט אזוי צו די וואהלען.

און דאס איז דאך נישט א בעגרינדעטע שטימונג און נישט ריכטיגע בעטראכטונג. נישט קוקענדיג אויף אלצדינג, נישט קוקענדיג אויף אלע קריזיסען, וועלכע דער פארלאמענטאריזם געהט דורך כמעט אויף דער גאנצער וועלט, איז עס דאך אן'אינסטיטוציע, וועלכע רופט ארויס א ציטער אפילו ביי איה'ע זיגרייכע געגנער. דארט, וואו מיליאנען מענשען האבען פעראייניגט זייער מעכטיגען און אונאפהענגיגען ווילען, דארט האבען מיר פאר זיך א סטיכישע קראפט. מ'קען נאטירליך מיט כוח צוטרייבען פארלאמענטען, מ'קען זיי מיט איין פעדערשטריך אפשאפען, אבער כל זמן מ'האט זיי נישט צוטריבען און נישט אפגעשאפט, אזוי לאנג ליגט אין פארלאמענט די אורמאכט, וועלכע צווינגט צו אכטונג מיט'ן עצם פאקט פון איהר עקזיסטענץ.

וועהלען א סיים איז נאך אפילו אין אונזערע בעדינגונגען אין צייטען אן'אבסאלוטליכע פליכט, צו וועלכער עס פאסט זיך די בעצייכנונג „הייליגע".

מ'האט היינט דעם איינדרוק, אז די מאסע וויל איבערלאזען פאר'ן גורל צו ענטשיידען.

ס'איז נישטא קיין מיאוסערער צושטאנד פון פערגליווערטקייט און גלייכגילטיגקייט און ס'איז נישטא קיין מעהר שעדליכער מצב. אינדיפערענטיזם האט שוין בעגראבען נישט איין גוטען ווילען, און דעריבער דארף מען אהן אויפהער דערמאהנען: אינדיפערענטיזם — דאס איז אונזער שונא!

סימפסאן האט געמיינט גאר עפעס אנדערש...

בריף פון סער סימפסאן צו א יוד. זשורנאליסטקע

די ריגער „סעוואדניא" ברענגט א קלישע פון א בריף, וועלכען סער סימפסאן האט געשיקט צו זיינער א בעקאנטער זשורנאליסטקע, א מיטארבייטערין פון „דזשואיש קראניקל", פרל. בערמאן. די זשורנאליסטקע וואוינט אין ריגע. בעקענט זיך מיט סימפסאנ'ען האט זי אין א קבוצה בעת סימפסאנס בעזוך אין ארץ־ישראל. אין דעם בריף שרייבט סימפסאן:

„איך האב מורא, אז דאס „ווייסבוך" האט ארויסגערופען א שטורעם אין דער יודישער געזעלשאפט. איך בעדויער דאס זעהר, ווייל איך האב ערווארט, אז מיינע פראיעקטען צו ענטוויקלען פאלעסטינא, וואס זייער ציל איז געווען צו געבען ניי לאנד פאר קאלאניזאציע, וועלען היים אונטערשטיצט ווערען דורך אלע פעראינטערעסירטע אין דער שאפונג פון א נאציאנאלער היים".

ג. דעפ. קוואפינסקי אין ווארשא

ווארשא, 8. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) קיין ווארשא איז געקומען צופאהרען דער געוו. דעפוטאט יאן קוואפינסקי, וועלכער איז לויט'ן אורטייל פון סאסנאוויצער קרייז־געריכט פערמשפט געווארען אויף 1 יאהר טורמע און איז דורכ'ן אפעלאציע געריכט בעפרייט געווארען אויף קויציע.

די ווענדונג פון ד"ר וייצמאן, פעליקס ווארבורג און וואנדערוועלדע

אין צוזאמענהאנג מיט'ן 10־יעהריגען יובילעאום פון „קרן־היסוד"

לאנדאן (יט"א) ווי מיר האבען שוין טעלעגראפיש מיטגעטיילט איז די טעג פערעפענטליכט געווארען א ווענדונג צום יודישען פאלק וועגען שטיצען דעם קרן־היסוד פון ד"ר וויצמאן, פעליקס ווארבורג, אסקאר וואסערמאן, ג. מיניסטער וואנדערוועלדע, יצחק ביידיטש און ליב יפה. ד"ר וייצמאן שרייבט אין זיין ווענדונג:

עס זענען נישט נויטיג ערשט מיינע ווערטער, כדי בעשטעטיגען די ווערטפולע ארבייט, וועלכע עס האט געלייסטעט דער קרן־היסוד אין די ערשטע 10 יאהר פון זיין עקזיסטענץ. דער קרן־היסוד האט אין א בעדייטענדער מאס מיטגעהאלפען דער ענטוויקלונג פון ארץ־ישראל. די פרוכטען פון דער ארבייט לאזען זיך בעמערקען אין אלע טיילען פון לאנד. דער קרן־היסוד איז געווען די אינסטיטוציע, וואס האט ערמעגליכט די איינוואנדערונג פון 100,000 נייע מענשען, די גרינדונג פון צעהנדליגער נייע קאלאניעס, אויסהאלטונג פון אונזערע שולען און אונטערשטיצונג פון אונזער געזונדהייטס־וועזען. איך, אלס דער, וואס האט זיך בעטייליגט אין שאפען די מיטלען פאר'ן קרן־היסוד אין דער אלטער און נייער וועלט, קען געהעריג אבשאצען די שוועריגקייטען, וואס זענען פערבונדען מיט דער ארבייט, איך קען אבער געהעריג אנערקענען דעם ערפאלג, וואס איז דערגרייכט געווארען. געגרינדעט אין א צייט, ווען דער ענטוזיאזם האט ארומגעכאפט די ברייטסטע קרייזען פון יודישען פאלק און עס איז געווען אונמעגליך פאראויסזעהען די שטרויגען, וועלכע האבען זיך שפעטער געשטעלט אויפ'ן וועג, איז דער קרן־היסוד זייט דאן אויסגעוואקסען צום וויכטיגסטען קאלאניזאציאנס־פאנד, וועלכער פערוואנדעלט אין ווירקליכקייט די אידעע פון דער יודישער נאציאנאלער היים. פון דער דויערהאפטיגקייט פון זיינע ערפאלגען איז אפהענגיג די טעמפא פון אונזער פארשריט אין דער צוקונפט. די וועלכע ווילען די טעמפא פערשנעלערען — און ווער וויל דאס נישט — האבען די מעגליכקייט צו דערגרייכען די ענדערונג. איך האף, אז די גרויסע צאהל מיטארבייטער, וואס האט אין משך פון פערגאנגענעם צעהנדליג יאהר אזוי איבערגעגעבען און ענערגיש געווירקט פאר'ן קרן־היסוד, וועלען אין קומענדיגען יאהר פערדאפלען זייערע אנשטרענגונגען פאר אונזער פאלק און אונזער לאנד".

ה' פעליקס ווארבורג שרייבט אין זיין ווענדונג צום יודישען פאלק: 10 יאהר זענען אריבער זייט דער גרינדונג פון קרן־היסוד. אין משך פון דער צייט איז דער קרן־היסוד געווען נישט נאר דער פינאנץ־אינסטרומענט פון דער ציוניסטישער וועלט־ארגאניזאציע, נאר אויך זייט דער יעקווירדיגער זידונג אין ציריך אין יאהר 1929 — דער פינאנץ־אפאראט פון דער פערברייטערטער יודישער אגענץ. די ערפאלגען פון קרן־היסוד שאפען די יסודות פאר דעם ערפאלג פון דער יודישער אגענץ. יעדער מענש, וואס איז טיפער פערבונדען מיט'ן ארץ־ישראל־אויפבוי, האט דורך דער פערצווייגטער ארגאניזאציע בעקומען די מעגליכקייט ארויסצווייזען זיין איבערגעגעבענהייט און לאיאליטעט פאר דער גרויסער יודישער זאך, ווען מיר גיבען דעם קרן־היסוד, גיבען מיר דער ארץ־ישראל־זאך, פערקניפען מיר ענגער די בענדער, וואס פעראייניגען אלע טיילען פון יודישען פאלק. אויף אייניגע צווישען אונז ליגט דער פליכט צו בעשטימען דעם פלאן פון די הוצאות, די פאליטישע ריכטליניען פון אונזער געמיינזאמער ארבייט. וואס איז שייך דעם קרן־היסוד קען זיין קיין שום פראגע, קיין שום מיינונגס־פערשידענהייט, עס איז מעגליך נאר איין ענטפער די גרייטקייט צו ארבייט און קרבנות.

דער דירעקטאר פון קרן־היסוד לייב יפה האט אין א געשפרעך מיט'ן יט"א פארשטעהער ערקלערט, דאס נישט קוקענדיג אויף דעם ווירטשאפטליכען קריזיס אין מזרח־אייראפא האבען זיך די הכנסות פון קרן־היסוד אין די לענדער פון מזרח־אייראפא אין משך פון די לעצטע 2 יאהר נישט פערקלענערט. דער דאזיגער פאקט קען דינען אלס א בעווייז, ווי ענטשלאסען די יודען זענען פארטצוזעצען דעם ארץ־ישראל־ווערק טראץ אלע שוועריגקייטען.

לייב יפה האט ווייטער אנגעוויזען אויף דער נויטווענדיגקייט צו קאלאניזירען דעם רעזערוו־באדען און קאנסאלידירען די שוין עקזיסטירענדע קאלאניעס, עס איז אויך וויכטיג, אז דער קרן־היסוד זאל זיין גרייט פארטצוזעצען מיט דער פולער קראפט דעם אויפבוי גלייך ווי עס וועלען אבגערוימט ווערען פון וועג אלע צייטווייליגע שטערונגען. די ארבייט פאר'ן קרן־היסוד טאר דעריבער נישט איבערגעריסען ווערען אויף קיין איין [illegible]

בערלין (יט"א) דירעקטאר אסקאר וואסערמאן שרייבט אין זיין ווענדונג: 10־יעהריגער יובילעאום פון קרן־היסוד! וואס פאר א געוואלדיגער צוטרוי און טיפער גלויבען האט געמוזט בעהערשען די קאנפערענץ פון יאהר 1920, ווען זי האט בעשלאסען צו בילדען דורך פרייוויליגע שפענדען דעם צענטראלען פאנד פאר'ן יודישען קאלאניזאציאנס־ווערק אין ארץ־ישראל. געוועהנליך לענדער קאלאניזירט דורך מלוכות מיט זייערע מאכט־מיטלען. פאר אונז יודען איז דער קרן־היסוד א סימבאל פון א נייעם ישוב אין אונזער אלטען שטאם־לאנד. די צוזייטע און צושפרייטע קינדער פון ישראל, געטריבען דורך אורעלטער בענקשאפט, האבען זיך גענומען אויפסניי צו בויען זייער קיינמאל נישט פערגעסענעם מוטערלאנד, בעוואפענט בלויז מיט'ן גלויבען אין אייגענע רעכט און אייגענע אפפערוויליגקייט. גלייך ווי די נעמען פון די עלטסטע יודישע קאלאניעס — פתח־תקוה, ראש־פנה — בעזיצט אויך דאס ווארט קרן־היסוד די קראפט פון א צויבער־פארמול. דער לאזונג, וואס איז געווארפען געווארען מיט 10 יאהר צוריק איז דערהערט געווארען דורך די יודען. אין דער ערשטער בעגייסטערונג האבען די ציוניסטישע קרייזען געאפפערט, וואס זיי האבען געקענט אבער גלייך ווי דער ארץ־ישראל־געדאנק איז נישט קיין פארטיי־זאך, האט זיך אויך דער קרן־היסוד נישט בעגרענעצט מיט'ן קרייז פון באזירטע־מענשען. אלץ מעהר האט ער זיך ערווארבען פריינד צווישען די נישט־ציוניסטישע יודען. בעזונדערס אין די מזרח־לענדער האבען אלע שיכטען פון דער בעפעלקערונג ארויסגעוויזען א גרויסע אפפערוויליגקייט.

בריסעל (יט"א) ה' וואנדערוועלדע דער געוו. בעלגישער מיניסטער און פיהרער פון צווייטען אינטערנאציאנאל שרייבט אין זיין ווענדונג אין צוזאמענהאנג מיט'ן 10־יעהריגען יובילעאום פון קרן־היסוד:

„פאר מיין אפפאהר אויף א לענגערע רייזע אין ווייטען מזרח וויל איך אויסדריקען מיין טיפסטע סימפאטיע דעם קרן־היסוד צו זיין יובילעאום. מען קען האבען פערשידענע מיינונגען וועגען די מעגליכקייטען פון פאלקאמער פערווירקליכונג פון ציוניזם, איך ערקלער אבער מיט דער גאנצער זיכערקייט, אז יעדער, וואס האט געזעהען מיט זיינע אייגענע אויגען דאס ווערק פון קרן־היסוד, זיינע בעמיהונגען צו שאפען פרייע מענשען אויף פרייער ערד, וועט אויסדריקען זיין פערעהרונג פאר דעם ווערק, וואס רופט ארויס בעוואונדערונג און רעספעקט, גאנץ אפט האט זיך די אייראפעאישע קולטור מיט געוואלדטאטען דורכגעבראכען איהר וועג איבער דער וועלט. גראד דאס איז דער רוהם פון ציוניזם, אז די נאציאנאלע היים ווערט געבויט אהן וועמען צו בערויבען. אויף די אלע, וואס פיהלען זיך פעראנטווארטליך, פאר'ן ווידער־אויפבוי פון דער יודישער נאציאנאלער היים, ליגט די גרויסע אויפגאבע צו בעווייזען מיט טאטען דער אראבישער בעפעלקערונג, דאס אין א"י איז פערהאן געארט פאר יודען, דאס די אראבישע און יודישע ארבייטער האבען נישט קיין געגענזעצליכע אינטערעסען".

ש.

ווי אַזוי אַ יודישער זשורנאַליסט

האָט פערבראַכט מיט'ן רומענישען שונא-ישראל פּראָפ. קוזא

דער יודישער זשורנאַליסט מ. גראָס גיט איבער אין ניו-יאָרקער „טאָג" אַן'אינטערעסאַנטען קור יאָז, ווי אַזוי ער האָט לעצטענס פערבראַכט אַ נאַכט מיט'ן בעוואוסטען שונאי-ישראל פּראָפ. קוזא.

געפאָהרען איז ה' גראָס קיין רומעניען, אַלס בעגלייטער פונ'ם יודישען פּראָפעסאָר שלום באַראָן, וועלכער איז געשיקט געוואָרען אַלס שליח פונ'ם אַמעריקאַנער יודישען קאָנגרעס, אויסצופאָרשען די לאַגע פון די יודען אין רומעניען.

האָט ער ביי די געלעגענהייט געהאַט אינטערוויאוען מיט פערשידענע רומענישע מיניסטאָרען, אָבער זיין זשורנאַליסטישער דורשט נאָך „עפעס רעכטס" איז נישט געלאָשען געוואָרען: אַלץ די זעלבע אָפיציעלע שמועסען, מיט'ן סקאַרבאָווען נוסח — די רעגירונג וועט טון פאַר די יודען, וואָס זי וועט קענען...

ה' גראָס האָט דעריבער בעשלאָסען זיך דערשלאָגען צו אַן'אינטערוויאו ביים שונאי-ישראל, פּראָפעסאָר קוזאַגופא. אָבער ווי אַזוי? אַז דער דאָזיגער יודאָפאָב לאָזט קיין יודען נישט אַרויף אויפ'ן שוועל, מעג דער יוד זיין מי-יודע וועד, און קוזאס הונט, וואָס טראָגט דעם יודישען נאָמען „אברהם", שטעהט שטענדיג אויף דער וואַך...

האָט זיך אונזער זשורנאַליסט אַרומגעדרעהט אין יאַסי שעהן לאַנג אונטערן רעגען און איז לסוף געצוואונגען געווען אויפצוגעבען זיין פּלאַן און אינאָווענד זיך אַוועקגעלאָזען מיט'ן צוג קיין בעלץ.

איז ער אָבער אַריינגעפאַלען אין אַ וואַגאָן, וואו ס'איז פשוט אוממעגליך געווען איינצוזיצען — פּאַסאַזשירען פונ'ם נידעריגסטען סאָרט, פּלערליי נידעריגע טיפען און דערצו נאָך אַ רויך מיט אַ טשאַך.

קורץ: פאַר אַ פייגעם „באַקשיש" האָט איהם דער קאָנדוקטאָר אריבערגעפיהרט אין אַ בעזונדער קופּע, וואו אויף אַ באַנק האָט זיך געדרעהט אין דרייען פון קעלט אַן'אַלטיטשקער, איינגעוויקעלט אין צוויי מאַנטלען, און זיך נישט געקענט דערוואַרימען.

האָט ה' ג. פערנומען די צווייטע באַנק, און צוקוקענדיג זיך צום אַלטען, האָט ער בעמערקט, אַז יענער האָט אַ יודישער נאָז. און דאָס איז גענוג געווען ער זאָל אַראָפּנעהמען פון זיך דעם פּאַלטאָ און אַרויפלייגען אויפ'ן זקן — יודען זענען דאָך עפּעס רחמנים — בני-רחמנים, בפרט נאָך, ווען מ'זעהט פאַר זיך אַ יודישען נאָז...

דער אַלטער האָט פשוט נישט געפונען קיין ווערטער אָפּצודאַנקען זיין מיטפאָהרער אין אַ דערוואַרימטער איז ער אָפּגעשלאָפען ביז'ן גרויסען טאָג.

ווען ער האָט זיך אויפגעכאַפּט, האָט ער ווידער גענומען דאַנקען און פערפיהרט מיט'ן זשורנאַליסט אַ שמועס.

— איהר זענט אַן'אויסלענדער?

— יע!

— אַ דייטש?

— ניין, אַ יוד!

און מעהר האָט מען נישט בעדאַרפט. דאָס איין וואָרט איז גענוג געווען, אַז די פריהערדיגע דאַנקבאַרקייט זאָל פערשווינדען און דער אַלטער האָט אָנגעהויבען שיטען שוועבעל און פעך אויף יודען — סטייטש, מיט וואָס פאַר אַ רעכט שיקען עס די אויסלענדישע יודען שלוחים קיין רומעניען? ווער קען אונז פערווערען, אַז מיר ווילען בעפרייען אונזער לאַנד פון דער יודישער השפעה?..

— זייט איהר, הייסט עס, אַ קוזיסט? — האָט גראָס אַ פרעג געטון.

— ניין, איך בין קוזא אַליין! — האָט זיך דער אַלטער צושריגען און...

ס'האָט זיך אָנגעהויבען דער אמת'ער תיכף, ביז דער צוג איז שטיין געבליבען אין בעלץ...

ביי אַ בראָדער פרוי אין בויך האָט מען געפונען אַ האַנדטוך

ווינער דאָקטוירים האָבען אָפּערירט אַ בראָדער פרוי און פערגעסען ביי איהר אין בויך אַ האַנדטוך פון 30 צענטמ. לאַנג

בראָד, (פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). מיט אַ היגער פרוי איז געשעהען אַ פאַל, וועלכער איז ממש אומגלויבליך. ווען דאָס זאָל נישט געווען געשעהען מיט אַ מענש, וואָס וואוינט דאָ און יעדער האָט דאָס געזעהען מיט זיינע אייגענע אויגען, וואָלט עס קיינמאָל קיינער נישט געגלויבט, צי אַזעלכעס קאָן געשעהען און וואו עס זאָל געשעהן. אַז ווינער דאָקטוירים זאָלען אָפּערירען אַ פרוי און פערגעסען אַ האַנטוך אין בויך פון דער דאָזיגער פרוי. די מעשה איז פאָלגענדע:

מיט אַ צייט צוריק איז די היגע פרוי רעגינא העכט קראַנק געוואָרען אויף אַ אינערליכער קראַנקהייט. מען האָט זי אַ לענגערע צייט קורירט היגע דאָקטוירים און אויך לעמבערגער, אָבער אָהן ערפאָלג. די לעמבערגער דאָקטוירים האָבען בעהויפּטעט, אַז פרוי העכט מוז דורכגעהן אַ שווערע אָפּעראַציע און צו דעם צוועק מוז זי אַוועקפאָהרען קיין וויען, וואו די דאָרטיגען פּראָפעסאָרען וועלען די דאָזיגע שווערע אָפּעראַציע דורכפיהרען.

ה' העכט איז מיט זיין פרוי תיכף אַוועקגעפאָהרען קיין וויען אין דער דאָרטיגער „פּאָלקליניק" וואו די דאָקטוירים ווינקעלבויער און אַנקאַוויטש האָבען דורכגעפיהרט איבער דער פרוי די אָפּעראַציע.

פרוי העכט איז נאָך געבליבען אַ קורצע צייט אין שפּיטאָל און ווען זי האָט זיך שוין [illegible]דיג געפיהלט איז זי אַהיימגעפאָהרען צוזאַמען מיט איהר מאַן קיין בראָדי.

אַ קורצע צייט שפּעטער האָט פרוי העכט אָנגעהויבען שפּירען נייע שמערצען. מען קאָן זיך לייכט פאָרשטעלען די שרעק פון דער דאָזיגער פרוי. ערשט דורכגעגאַנגען אַזאַ שווערע אָפּעראַציע און שוין האָט זי ווידער שמערצען.

פרוי העכט איז תיכף אַריבערגעלאָפען צום היגען דאָקטאָר ה' ביליג, וועלכער האָט די קראַנקע תיכף אונטערגעזוכט.

ווי ערשטוינט איז ה' ד"ר ביליג געוואָרען, ווען ער האָט פלוצים בעמערקט, אַז פון דער האַנט שטעקט אַרויס אַ ווייס שטיקעל לייוונט. תחלת האָט ה' ביליג געמיינט, אַז דאָס איז גאַזע, ווען ער האָט אָבער דעם געגענשטאַנד אַרויסגעשלעפּט, האָט ער ערשט דערזעהן, אַז דאָס איז אַ שטיקעל לייוועגד פון אַ האַנטוך.

ד"ר ביליג האָט תיכף געשיקט רופען אַ צווייטען דאָקטאָר סאַנטראַטשעק און ביידע צוזאַמען האָבען זיי דורכגעפיהרט ביי דער פרוי נאָכאַמאָל אַ אָפּעראַציע.

בעת דער דאָזיגער אָפּעראַציע האָבען די דאָקטוירים אַרויסגענומען פון בויך פון פרוי העכט אַ שטיק האַנטוך פון 30 צענטימעטער די לענג און 4 מילימעטער די גרעב. פרוי העכט געפינט זיך איצט אין אַ זעהר שווערען צושטאַנד.

דער גאַנצער ענין איז איבערגעגעבען געווארען אין ווינער לאַנדעס-געריכט.

ב.מ. שטאָק.

יודיש טעאַטער „פילהאַרמאָניע" נאַרוטאַוויטש 20

יודישער אַרטיסטען-פעראיין אין פוילען
דירעקטאָריאַט פון די פאַריינס-טעאַטערן

בעפולמ. דיר. פאַר לאָדז א. שטאָקפעדער
לייטער: א. בעזמאַן

גאַסטשפילען פון דער בערימטער אַמעריקאַנ. קינסטלערין
אננא יאַקובאָוויטש

היינט, זונטאַג ווערט נישט געשפּילט.

מאָרגען, מאָנטאָג, דעם 10 נאָוועמבער 9 אַ זייגער אין אָוונד
גרויסע פּאָפּולערע פאָרשטעלונג פון 80 גר. אָן

צום 1 מאָל אין לאָדז מיט אננא יאַקובאָוויטש — י. גאָרדין'ס אומשטערבליך ווערק אין 4 אַקטען

„חאַשע די יתומה"

הויפּטראָל „חאַשע" פיהרט אויס אננא יאַקובאָוויטש.

עס נעמען אָנטייל (לויט א. ב.) פרויען: י. פלוים, ש. פלוים, ס. פּאָזנאַנסקא, ר. רעגינא. מענער: מ. אייזענבערג, ה. בראַקאַרזש, י. גרינהויז, ב. גורוויטש, י. וויינבערג, ד. לזאַר. מ. מאַקסימאָוו, מ. פּאָזנאַנסקי, א. קורץ, ה. פלוים. .·. דיריגענט ל. זעלמאַן.

בילעטען צו בעקומען אין קאַסע פון זאַל פילהאַרמאָניע.

פעלץ-וואַרען

קען מען קויפען אַמביליגסטען און אויף די בעקוועמסטע בעדינגונגען
נאָר ביי דער לאַנגיעהריגער פירמע
L. B. FEFER, Wschodnia 42 Tel. 178-04
בעמערקונג: די קירזשנער-ווערקשטעל געפינט זיך אויפ'ן אָרט
די אַרבייט ווערט אויסגעפיהרט פּינקטליך און רעעל.

אַ שאַך-שפּיל

(ערצעהלונג)

פון ע. האַרטנעק.

עס איז שוין געווען דאָס פערטע מלחמה-יאָהר, מיר זענען שוין געווען גלייכגילטיג, מיר טויט-מיד. מיר האָבען שוין נישט געטראַכט צי דער קריג וועט זיך אַמאָל ענדיגען. נאָר אין 1914-15 האָבען מיר גערעדט, אַז דער קריג וועט זיך ענדיגען. דערנאָך האָט מען נישט גערעדט דערפון. אַזוי ווי אייבער, וואָס ליידט פון אַן'אונהיילבאַרער קרענק, מיידט אויס צו רעדען פון זיין קרענק.

איך בין שוין דעמאָלט געווען אַ לייטנאַנט בעשטאַנען זענען מיר אויף דעם איטאַליענישען פראָנט, ווי הייל-מענשען געלעבט אין די היילען פון די טיראָלער בערג. ס'איז געווען אַ שטילע צייט. אַביסעל אַרטילעריע-פייער אַזוי פאַר צייט-פערטרייב און אַמאָל אַן'איבער[illegible] ביינאַכט — אָנצוהאַלטען דעם מלחמה-גייסט. דאָס איז שוין געווען גאָרנישט פאַר אונז, אַלטע זעלנער, וואָס האָבען שוין זעניש איין אָפּענסיווע מיטגעמאַכט. מיר פלעגען רוהיג שלאָפען אין אונזערע גריבער בשעת די גראַנאַטען האָבען געקראַכט איבער די פערשנייטע שפּיצען פון די בערג און מיר האָבען געשפּילט קאָרטען. געשפּילט קאָרטען אויף וואָס די וועלט שטעהט. וואָס בעסערס האָט מען געקענט טון צו ודער'הרגענען די צייט און פערגעסען?

אין אַ שטיקעל צייט אַרום איז געקומען אין אונזער קאַמפּאַניע לייטענאַנט זיגמונד לעהרמאַן, מיין בעסטער פריינד פון אוניווערזיטעט-צייט. איצט האָב איך זיך שוין נישט געלאַנגווייליגט. מיר האָבען געשמועסט גאַנצע נעכט, געשפּילט שאַך און דיסקוטירט די פילאָזאָפיע פון ביטשעק און שאָפּענהויערען. זיגמונד איז געווען אַ וואונדערליכער שאַך-שפּילער און אַ גרויסער פערעהרער פון שאָפּענהויער'ן.

איין נאַכט זענען מיר געזעסען אין אונזערער גראַנאַט-בעשיצטער יאַמע און געשפּילט שאַך און אַ חברה „קיבעצער" אַרום אונז, אַזוי ווי אין אַ ווינער קאַפע-הויז, אין די גוטע פרידענס-צייטען.

מיר האָבען פערגעסען, אַז מיר זענען אין דער פראָנט-ליניע טויזענדער פוס אין די אַלפּען-בערג און ענטקעגען אונז שטעהט דער שונא, דער פערעטערישער איטאַליענער מיט גאַז און פלאַמען-וואַרפער און באָמבעס און מינען-וואַרפער — און דער טויט לויערט פון אַלע ווינקלען. מיר האָבען געזשפּילט שאַך און געפרעהט זיך, אַז ס'איז געלונגען צו מאַכען עפּעס אַ קלוגען צוג, אָדער גאָר צונעהמען אַ פיגור אייבער ביים אַנדערען.

פלוצלונג ווערט אַ גערודער. מען שטעלט זיך אויף; מען שטרעקט זיך מיליטעריש אויס. ס'איז אַריינגעקומען אונזער קאָמענדאַנט. ער לאָזט זיך אונז צוריק אויסזעצען און זאָגט אונז, אַז ער האָט אַ בעפעהל צו שיקען אין שטאַב אַן'אָפיצער, אַ געענדיגטען מאַטעמאַטיקער ער האָט דורכשטודירט די ראַפּאָרטען און האָט אויסגעפונען, אַז איך און זיגמונד האָבען דיזעלבע קוואַליפיקאַציעס און זענען בערעכטיגט צו דער פּריווילעגיע, און ער וויל זיך נישט בענוצען מיט זיין קאָמענדאַנטישען רעכט נאָר ער לאָזט עס איבער צו אונז. מיר זאָלען עס אַליין בעשליסען. געהן אין שטאַב האָט געהייסען זיכערקייט, לעבען. דאָ, זענען מיר יעדע מינוט אין סכנה. און דערום האָט דער קלוגער קאַפּיטאַן בעשלאָסען איבערצולאָזען די ענטשיידונג פאַר מיר און מיין בעסטען פריינט.

מיר זענען געבליבען צומישט. אַ שטיקעל צייט האָבען מיר נישט געוואוסט, וואָס צו זאָגען. דערנאָך האָב איך אָנגעבאָטען זיגמונדען ער זאָל געהן, אַז ער האָט אַ בעסערען קאָפּ און וועט גיכער צונוץ-קומען אין שטאַב — און ער, ווידער, האָט אָנגעהויבען מיר צו איבערצייגען, אַז איך דאַרף געהן, אַז איך שטעה שוין לענגער אויפ'ן פראָנטפון איהם אַז"וו.

צום סוף האָט זיך דער קאַפּיטאַן אָנגערופען:

— קאָלעגען, איך זעה, אַז איהר וועט נישט אויסקלייבען צווישען זיך און איך וויל נישט ענטשיידען. זאָל דער גורל בעשליסען. שפּילט אַ פּאַרטי שאַך. ווער ס'געווינט געהט אין שטאַב.

— הורא! האָך! — האָבען אַלע אָפיצערען אויסגעשריגען.

— טויזענד קראָנען פאַר זיגמונדען!

— צוויי טויזענד פאַר אַדאָלפ'ן.

מען האָט זיך געוועט, ווער אויף מיר און ווער אויף זיגמונדען. דעם קאַפּיטאַן האָט מען געגעבען אַ בכבוד'דיגען פּלאַץ, די אַנדערע האָבען אונז אַרומגערינגעלט, או ומיר האָבען זיך גענומען שפּילען. ס'איז געוואָרען שטיל. קיינער האָט קיין וואָרט נישט אַרויסגערעדט. נאָר די אויגען האָבען געזשאַרעט פיבעריש. ס'איז געווען אַ שעהנע, שטערענדיגע נאַכט. דער ווינט האָט געיאָמערט און געוואָיעט ווי תמיד אין אַזאַ העק. ס'איז אַריינגעקומען אַ יונג קאַדעטעל און האָט געמאָלדען, אַז די איטאַליענער שיסען מיט שווערע גראַנאַטען און ער האָט געהערט דאָס שווערע זשומען אין דער לופט איבער אונזער פּאָזיציע.

מיר האָבען זיך — איך און זיגמונד — איבערגעקוקט מיט פער'גנבעטע בליקען; נישט געוואַגט זיך צו קוקען אין די אויגען. מיר האָבען ביידע געהאַט אַ שמייכעל אויף די ליפען, גלייך מיר וואָלטען דעם שפּיל גישט גענומען ערנסט. אַזוי ווי מיר וואָלטען געוואָלט אייבער דעם אַנדערען לאָזען געווינען. אָבער ווען די ערשטע צוגרייטענדיגע צוגען זענען געמאַכט געוואָרען און עס האָט זיך אָנגעהויבען דער שפּיל אויף אַן'ערנסט — איין פאַלשער צוג און מען האָט געקענט פערלירען — האָב איך דערזעהן זיגמונד'ס אָנגעשטרענגטען פּנים. איך האָב דערפיהלט אַ ווילדע צוריצטקייט, אַזוי ווי עפּיס אַ קול וואָלט מיר געזאָגט: ס'איז אַ שפּיל אויף לעבען און טויט. כ'האָב דערפיהלט ווי מיינע נערווען שטרענגען זיך, מיין מוח האָט אָנגעהויבען פיבעריש צו אַרבייטען; איך האָב בעטראַכט זיגמונד'ס מאַנעווירען מיט כעס און שפּאָט. „האָ, האָ! דו מיינסט יועסט מיך אַזוי לייכט אַריינקריגען"!

אין היץ פון קאַמף האָבען זיך שפּאָטישע בעמערקונגען אַרויסגעריסען פון מיין מויל:

— העי, קאָליקע, מיט אַזאַ קאָפּ ווילסטו געהן אין שטאַב?..

איך האָב מיט שטייגענדען כעס בעמערקט ווי זיגמונד פּרובירט מיך פערפיהרען דורך אַ קלוגער אויסגערעכענטער מאַנעווער.

— דו עזעל-קאָפּ, מיינסט האָסט צו טון מיט אַ נאַר. עס שמעקט דיר נישט די פראָנט-ליניע, ווי? אַ ווייך בעט און אַ שעהן מיידעל שמעקט בעסער, הער פילאָזאָף?..

מיר זענען נישט געווען קיין פריינט מעהר. מיר האָבען זיך געזידעלט, ווי די ערגסטע שונאים.

דער שפּיל האָט זיך געצויגען און געצויגען. ס'האָט שוין באַלד אָנגעהויבען טאָגען.

אַזוי פערטון זענען זמיר געווען אין שפּיל, אַז ווע זמען האָט געבראַכט שוואַרצע קאַווע און דער קאַפּיטאַן האָט זיך אָנגערופען: „דאָס פייער ווערט שטאַרקער. די שוויינען וועלען נאָך אַטאַקירען", האָב איך איהם אָנגעקוקט ערשטוינט. איך האָב פערגעסען וואו איך געפין זיך.

זיגמונד האָט פערשפּילט. ער איז אויפגעשטאַנען פון בענקעל מיט אַ קללה. אָבער ער האָט זיך באַלד ענטשולדיגט, אַז ס'איז פון אויפרעגונג. מיר דערלאַנגט די האַנד און געוואונשען גליק.

איך האָב זיך אָנגעבאָטען בלייבען און ער זאָל געהן אין שטאַב, איך האָב עס אין דער מינוט געמיינט אויך, איך האָב זיך געשעמט פאַר מיין אויפפיהרונג, פאַר דעם חיה'שען אינסטינקט, וואָס האָט מיך געמאַכט פערגעסען אין אַלץ, נאָר געשריגען ראַטעווע זיך! דאָרט איז זיכערקייט, לעבען און דאָ שטעהט און לויערט דער טויט...

זיגמונד האָט מיט שטאָלץ צוריקגעוויזען מיין אָנבאָט. מיר האָבען זיך געדריקט די הענט. איך האָב געהאַט טרעהרען אין די אויגען, זיגמונד האָט מיך געטרייסט:

— נאַ, ס'איז גאָרנישט. מאַך דיר גאָרנישט דערפון. איך וויל אַ רעוואַנש-פּאַרטיע, ווען מיר טרעפען זיך ווידער. איך בין אַ בעסערער שפּילער. דו האָסט געהאַט גליק.

יאָ, איך האָב געהאַט גליק. איך האָב שוין נישט געקענט געבען זיגמונד'ן זיין רעוואַנש. אין אַ פּאָר וואָכען אַרום האָב איך זיך דערוואוסט, אַז זיגמונד איז געפאַלען טויט פון אַ „גראַנאַט-שפּליטער".

אין אַ צייט פון קריזיס

אין אַ צייט פון אַ קריזיס, ווען דער עולם פאַרדינט נישט, ווען דער קרעמער לייזט נישט, ווען די סחורה ליגט ווי אַ שטיין און ריהרט זיך נישט פון אָרט. אין אַ צייט ווען אַלץ איז ביליג נאָר געלד איז טייער, וואָס טוט די רעגירונג, וואָס טוען די פינאַנץ־אינסטיטוציעס אין אַזאַ צייט? געוועהנ־ליך זוכט מען אין אַזאַ צייט צו פערלייכטערן די לאַגע, ביליגער מאַכען דעם פּראָצענט־פוס. פער־לענגערען די טערמינען און געבען דעם עולם די מעגליכקייט זיך דורכצודרעהען, עס איז דערום נישט פערשטענדליך פאַרוואָס גראַד אין אין אַזאַ צייט האָט די „באַנק פּאָלסקי" געפונען פאַר מעגליך צו פערקירצען דעם טערמין פון דיסקאָנטא פון ניינציג טעג אויף פינף און זיבעציג טעג.

אין אַ נאָרמאַלער צייט דרעהט זיך דער קאַפּיטאַל שנעלער, דער סוחר ברענגט סחורה, די סחורה ווערט שנעל אָפּגעזעצט, דער קאַפּיטאַל לייזט געלד אָפּ פאַר דער סחורה, ער זעהט זיך מיט אַ מזומן גראָשען און ער דאַרף גלייך ווידער סחורה, ער בעצאָהלט דערום פאַר דער פריהערער סחורה, כדי ער זאָל בעקומען נייע סחורה. אַזוי אַרום דרעהט זיך דער קאַפּיטאַל שנעל איבער און די טערמינען פון דיסקאָנטע קענען זיין קורצע.

אַנדערש איז אין אַ צייט פון קריזיס, אויב דער עולם האָט נישט קיין געלד איילט מען זיך נישט צו זוכען נייע סחורה. מען האַלט זיך מיט׳ן פעקעל חדשים לאַנג. ממילא קען מען נישט בע־צאָהלען אַזוי שנעל פאַר דער גענומענער סחורה, ווייל מען האָט איהר נאָך נישט פערקויפט און ווייל מען נעהמט נישט קיין נייע סחורה און מען קען נישט צאָהלען פאַר די פריהערע סחורה, מוז ממי־לא דער צאָהלונגס־טערמין פערלענגערט ווערען. און נישט נאָר דער טערמין מוז פערלענגערט ווער־רען נאָר מען זוכט אַ מיטעל ווי נאָכצושטופּען אַ פעקעל, מען מוז דעם קונה מאַכען די פער־שירענסטע הנחות אַבי ער זאָל קויפען, מען מוז איהם געבען סחורה אויף לענגערע טערמינען מען מוז איהם געבען אויף קרעדיט, אַלץ כדי דאָס ראָד זאָל זיך דרעהען, עס זאָל אין גאַנצען זיך נישט אָפּשטעלען.

אַז די צייט איז אַ אומגעוועהנליכע, אַז דער היינטיגער קריזיס איז נישט צו פערגלייכען צו די קריזיסען, וואָס מיר האָבען געהאַט, יעדער, עס טרעפט אַמאָל אַ קריזיס צוליב דעם, וואָס עס איז אַ אומגעראָטענייש, עס איז נישט געוואַקסען, דער פויער האָט נישט וואָס צו פערקויפען, ממילא לייזט מען נישט, דער יקרות איז גרויס, קיין געלד איז נישטאָ, און דאָס ראָד שטעלט זיך אָפּ. אין אונזערע טעג איז אין דער גאַנצער וועלט אַ גע־רעטעניש. צו עסען איז דאָ גענוג, אין דער וועלט איז אַ גרויסער זול. קיין געלד פעהלט אויך נישט. אין פראַנקרייך ליגען מיליאַרדען אין די קאַסעס און דער פּראָצענט־פוס איז דערום זעהר קליין. אויב דער פויער בעקומט ווייניג פאַר זיינע אַרטיקלען בעקומט ער אָבער נאָך אַלץ גענוג אויף צו קענען קויפען די שטאָטישע פּראָדוקטען, ווייל סחורה איז געוואָרען שטאַרק ביליג. פאַרוואָס עס איז ביי אונז אַזאַ קריזיס איז נישט צו פערשטעהן.

אַט אַזאַ מין שמועס האָב איך די טעג אונטער־געהערט צווישען צוויי סוחרים. אַזוי טענהט געוועהנ־ליך דער דורכשניט׳ס מענש. אָבער איינער פון די סוחרים האָט דערפויף אַרויסגעזאָגט אַ אינטערע־סאַנטען געדאַנק:

אַזוי גוט ווען איינער איז קראַנק רופט ער אַ דאָקטאָר, ער רעכענט זיך נישט מיט דעם, וואָס יעדער שכן וואָס געהט אַריין צו איהם אין שטוב, גיט אַן אַנדערע עצה, לייגט פאָר אַנדערע זאַכען. ער רעכענט זיך נישט מיט די אַלע באַבקעס רפואות, נאָר ער געהט צו אַ דאָקטאָר, אויב ער איז בכוח געהט ער צו אַ פּראָפעסאָר, אַזוי גוט ווי ווען איינער האָט אַ פּראָצעס, אַ סכסוך, רעכענט ער זיך נישט מיט דעם, וואָס יעדער מיט וועמען ער רעדט גיט איהם אַן׳עצה, נאָר ער געהט צו אַ אַדוואָקאַט, צו אַ פאַכמאַן, און גיט איהם איבער צו פיהרען דעם פּראָצעס, אַזוי האָט עס געדאַרפט זיין אויך מיט׳ן מסחר, מיט דער פערוויקעלטער לאַגע אויפ׳ן וועלט־מאַרק. פאַרוואָס גראַד אין אַ ענין, וואָס איז נוגע פּרנסה, וואָס געהט אונז אין לעבען, גראַד דאָ פערלאָזען מיר זיך אויף די מבינים. אויף די זנאַכערים, יעדער יוד, יעדע יודענע ווייסט וואָס מען האָט צו טון ווי מען פיהרט געשעפט או״וו.

די טענה פון דעם סוחר, דאָס עס דאַרפען זיין פאַכמענער, דאָקטוירים פאַר עקאָנאָמישע ענינים צו וועלכע מען זאָל זיך קענען ווענדען, פרע־גען אַן׳עצה, די טענה איז אַ גערעכטע, אָבער זי איז נוגע נישט נאָר דעם פּריוואַטען סוחר. די זעלבע טענה קען מען האָבען אויך צו די פיה־רער פון די גרויסע פינאַנץ־אינסטיטוציעס. אויך זיי רעכענען זיך נישט מיט דער מיינונג פון די עקאָ־נאָמיסטען, פון סאָציאַל־פּאָליטיקער, אויך זיי רע־כענען זיך מיט דער מיינונג פון פערשידענע זנאַ־כערים, פון פּאָליטישע מאַכערס. אונזער ווירט־שאַפטס־פּאָליטיק ווערט בעאיינפלוסט פון פאַקטאָרען וואָס האָבען צו עקאָנאָמיק נאָר אַ קנאַפּע שייכות. אויך די נייע גזירה צו פערקלענערען דעם דיסקאָנ־טאַ־טערמין אויף 75 טעג האָט צו עקאָנאָמיק נאָר אַ קליינע שייכות און איז עלול צו ברענגען אַ מהומה אין מסחר.

ש. י. סטופּניצקי.

אַנ׳עת צרה
אין די יודישע אינדוסטריען אין אַמעריקע

יודען האָבען אוודאי נישט וואָס זיך, צו בע־קלאָגען אויף זייער עקאָנאָמישער מערכה אין אַמע־ריקע, זיי האָבען אין אַמעריקע אָן צווייפעל פולע פּאָליטישע און רעליגיעזע פרייהייט.

עס איז אפשר גאָר נישט אמת, אַז יודען לעבען אין אַמעריקא אונטער ספּעציעלע עקאָנאָמישע בעדינגונגען, אַז עס איז דאָ אַזאַ זאַך ווי אַ ספּעצי־פיש יודישע עקאָנאָמיק, ווי מאַנכע וואָלטען וועלען האָבען.

אין תוך זענען יודען אונטערוואָרפען די זעל־ביגע בעדינגונגען ווי אַלע אַנדערע אין לאַנד. אויב עס איז דאָ אַ געוויסער חילוק איז עס גיכער צוליב איבערלעך־יודישע סיבות, ווי צוליב דרויסענדיגע. יודען זענען נישט אַריינגעשטויסען געוואָרען אין גע־וויסע אינדוסטריען און אונטערנעהמונגען, נאָר האָ־בען זיך זיי אַליין גענומען. יודען פאָלגען דאָרט גיכער נאָך זייערע אייגענע נייגונגען און נוצען אויס די מעגליכקייטען פון לאַנד לויט זייער אייגענעם פרייען ווילען איידער צו ווערען געטריבען צו גע־וויסע פּרנסות דורך דרויסענדיגע סיבות.

דער פאַקט בלייבט אָבער, אַז יודען האָבען אויפ־געבויט און קאָנטראָלירען געוויסע אינדוסטריען, וועלכע קענען שוין באַלד בעטראַכט ווערען אַלס ריין־יודישע אינדוסטריען. צ ודי פערשידענאַרטיגקייט פון די דאָזיגע אינדוסטריען ווייזט אויף דעם יוד־דישען כאַראַקטער, אין אַ גאַנץ אַנדער פראַגע. די אינדוסטריען האָבען בשום אופן קיין שייכות נישט איינע צו דער אַנדערער און דאַרפען צום וועהניגס־טען בעווייזען די פילזייטיגקייט און צוגעפּאַסטקייט פון דעם יודען אין דער אינדוסטריעלער וועלט.

די קינאָ־אינדוסטריע איז נישט וועהניגער יו־דיש, ווי די באָדעל־אינדוסטריע און די דאָזיגע צוויי יודישע אינדוסטריען האָבען אוודאי אַ קליינעם שייכות איינע צו דער אַנדערע.

די קינאָ־אינדוסטריע איז די יונגערע. זי האָט אָבער שוין לאַנג איבערגעשטיגען די עלטערע — די באָדעל־אינדוסטריע, פּונקט ווי זי האָט איבערגע־שטיגען אַנדערע אינדוסטריען, ווערענדיג איינע פון די וויכטיגסטע און שטאַרקסטע אינדוסטריען אין לאַנד.

אין דער צייט, וואָס די באַדעל־אינדוסטריע האָט נישט פּראָדוצירט קיין איינציגען „מאַגנאַט", וואָס זאָל קענען בעטראַכט ווערען אַלס נאַציאָנאַלע פיגור אין דער אַמעריקאַנער אינדוסטריע, האָט די קינאָ־אינדוסטריע געשאַפען איניגע מאַגנאַטען פון דעם סאָרט, שטעלענדיג זיי צווישען די אַלע גרעסטע קאַפּיטאַנען פון דער אַמעריקאַנער אינדוס־טריעלער וועלט.

עס האָט דערגרייכט דערצו, אַז אַ פּאָר פון די יודישע קינאָ־מאַגנאַטען ווערען שוין פערער־כענט צווישען די סאַמע „רעגירער" פון אַמעריקע. אין זיין פריהערדיגען צעטעל פון 59 און נאָכהער אין שפּעטערן צעטעל פון 64, וואָס „רעגירען" אין אמעריקע, וואָס דער געוועזענער אַמבאַסאַדאָר דושע־ראַרד האָט לעצטענס פערעפענטליכט, געפינען זיך צוויי יודישע קינאָ־מאַגנאַטען — ה. מ. וואַרנער און אַדאָלף צוקאָר, יעדער פון זיי, קאָנטראָלירענ־דיג איינע פון די צוויי שטאַרקסטע און מעכטיגס־טע קינאָ־פירמעס אין אַמעריקע, און טאַקע אין דער גאַנצער וועלט.

ווייזט עס אפשר, אַז נישט נאָר זענען די מאָ־דערנע אינדוסטריען ביכולת צו געהן פיל ווייטער און אויסוואַקסען פיל שטאַרקער, ווי די אַלטע אינ־דוסטריען, נאָר אויך, אַז דער יונגערער דור פון יודישע אינדוסטריעלער אין אַמעריקע קענען זיך פערנעהמען ווייטער און אויסוואַקסען פיל גרעסער און שטאַרקער ווי דער פריהערדיגער דור.

קינאָ־אינדוסטריע איז אייגענטליך אַוועק אויפ׳ן זעלביגען וועג ווי אַלע אַמעריקאַנער אינדוסטריען, זי איז געוואָרען שטאַרק צענטראַליזירט. דאָס וואָס די באָדעל־אינדוסטריע, למשל איז קיינמאָל נישט געוואָרען. קינאָ־אינדוסטריע איז אין דער אמת׳ן געוואָרען אַ ווירקליכער טרעסט, און עס איז אפשר צוליב דעם, וואָס זי איז געוואָרען אַזוי מעכטיג און האָט געגעבען יחידים די געלעגענהייט צו ווערען דאָס וואָס זיי זענען געוואָרען, אין דער צייט, וואָס די באָדעל־אינדוסטריע איז נאָך אַלץ געבליבען דע־צענטראַליזירט און איז נאָך צופּרעקעלט און צופּי־צעלט, ווי זי איז עס געווען מיט יאָהרען צוריק.

עס איז אָבער מאָדנע, אין דער מעכטיגסטער און מאָדערנער יודישער קינאָ־אינדוסטריע האָט זיך לעצטענס עפּעס אָנגעהויבען ברעקלען. עס האָ־בען אָנגעהויבען פאַלען קאַרפּען־קעפּ.

אַט איז נישט לאַנג געפאַלען אַזאַ מעכטיגע פי־גור אין דער קינאָ־וועלט, ווי וויליאַם פאָקס, און שוין רעדט מען וועגען דער מעגליכקייט אַז אויך די מעכטיגע ברידער וואַרנער זאָלען פאַלען.

עפּעס האָט ביי די ברידער וואַרנער אָנגעהויבען געהן מיט׳ן פוטער אַראָפּ.

צי דאָ האַנדעלט זיך וועגען אַנ׳עהנליכען פאַל, ווי ביי פאָקסען איז נאָך נישט בעשטימט, דער קאַמף, וואָס האַלט זיך אין פונאַנדערוויקלען, גיט אַנ׳אָנדייטונג, אַז מען פערנעמט זיך קעגען די ברי־דער וואַרנער פונקט אויף דאָס אייגענע, ווי מען האָט זיך געהאַט פערנומען געגען פאָקס׳ן. דאָס מיינט איינפאַך, אַז מען וויל פון זייערע הענד אַרויסנעהמען דעם קאָנטראָל איבער דער גרויסער פירמע, וואָס זיי האָבען אויפגעבויט.

אין אַזאַ פאַל מיינט עס שוין נישט, אַז עפּיס זענען די פינאַנצען פון דער פירמע נישט אין אָרדנונג, אַז די געשעפטען געהען נישט ווי עס בעדאַרף צו זיין, אָדער אַז עפּעס אַנדערש האָט זיך דאָרט פערבראָכען. עס מיינט איינפאַך, אַז אַי־מיצער האָט זיך פערגומען די אויפבויער פון דער קאָמפּאַניע צ ובעזייטיגען כדי איבערצונעהמען דעם קאָנטראָל.

מיט פאָקסען האָט עס אויך פּאַסירט. אַלץ איז געגאַנגען כשורה. פאָקס האָט זיך געקענט פער־גלייכען מיט די ברידער וואַרנער און מיט דער „פּאַראַמאָונט", וואָס ווערט קאָנטראָלירט פון אַדאָלף צוקאָר.

די דריי האָבען אייגענטליך קאָנטראָלירט די גאַנצע קינאָ־אינדוסטריע.

מיט דער ענטוויקלונג פון די טאָן־פילמען און מיט׳ן פּאָרטשריט, וואָס ווערט געמאַכט מיט דער טעלעוויזיע, וואָס גיט די מעגליכקייט, אַז מיט דער צייט זאָלען פערבונדען ווערען די דריי אינ־דוסטריען — טאָן־פילמען, די ראַדיאָ און טעלעוויז־יע — אין איינס. איז דער אַפּעטיט איבערצונעהמען די קינאָ־אינדוסטריע שטאַרק געוואַקסען מצד די, וואָס זענען פריהער געשטאַנען אָן דער זייט, און האָבען אין דער קינאָ־וועלט נישט געהאַט קיין דריסת הרגל.

פאָקסען האָט מען גראַד געהאַט געפּאַקט אין אַ קריטישען מאָמענט. די פירמע זיינע האָט דע־מאָלט געהאַט פינאַנציעלע שוועריגקייטען, אָבער אַזוינע וואָס מען וואָלט נישט געקענט בייקומען.

האָט מען איהם צוגעדריקט צו דער וואַנד און איהם געצוואונגען אויפצוגעבען דעם קאָנטראָל. די פאָקס־פילמען זענען איבערגעגאַנגען אין די הענד פון אַ גרופּע באַנקירען, הינטער וועלכער עס שטייהען יענע מאַגנאַטען, וואָס ווילען איבערנע־מען די קינאָ־אינדוסטריע.

איצט זעהט אויס פערמעסט מען זיך אויפ׳ן זעלביגען שטייגער געגען די ברידער וואַרנער.

צי דאָס וועט געלינגען, איז אַזוינס, וואָס דער מעכטיגער טרעסט האַלט פאַר זיי אין צוגרייטען.

די טאָן־פילמען זענען בלויז געווען דער אָנ־הויב פון אַ מעכאַנישער עפּאָכע אין דער קינאָ־אינדוסטריע. די מעכאַנישע ענטוויקלונג געהט ווייטער. אַלע ווייל קומען נייע דערפינדונגען, נייע וועגען און נייע מיטלען ווי צו פּראָדוצירען טאָן־פילמען און די אַלע ערפינדונגען און מיטלען גע־הערען צום טרעסט.

מוזען די קינאָ־מאַגנאַטען אָנקומען צום טרעסט, און מוזען זיך בויגען פאַר זיינע בעדינגונגען, ספּעצ־יעל, ווען דאָ און דאָרט ווערען אויך אונטערגע־שטעלט פיסלעך און צוגעגרייט פּאַסטקעס, ווי דעם אָדער יענעם צו פּאַקען.

ווייזט עס אויף יודישער מאַכטלאָזיגקייט און מעגליכער אומפעהיגקייט צו גרייכען דעם סאַמע הויך פון אינדוסטריעלער ענטוויקלונג אין אַמע־ריקע?

עס איז שווער צו ענטפערען אויף דעם. די געשעהענישען אין דער קינאָ־וועלט זענען בכל אופן אַזעלכע, וואָס דאַרפען גענוי שטודירט ווע־רען פון יעדען וואָס אינטערעסירט זיך מיט די „יו־דישע" אינדוסטריען אין אַמעריקע און מיט יודען אין די אַמעריקאַנער אינדוסטריען.

ד. ל. מעקלער.

ס׳זענען אָנגעקומען באַטען!!!
(די מאָדערנסטע)
פון פאָלגענדע פירמעס:
די פרייזען זענען נידריגער, ווי אין פאָריגען יאָהר ביז 50 פּראָצ.
מיר עמפּפעהלען דעטייל:

באָטען ברוינע, פורמע Tretorn	12.00
דאַמען־גאַרבאַרדין־באָטען שוואַרצע	15.50
" " לאַקירטע פון	17.00
לוקסוסאָווע " " פון	25.00
מענער־קאַלאָשען	14.50
דאַמען־קאַלאָשען	7.50

אינגלענדישע באָטען

דאַמען־גאַרבאַרדין־באָטען	10.00
קינדער־ "	7.00
לאַקירטע דאַמען־באָטען פון	10.00
דאַמען־קאַלאָשען	4.50
מענער־קאַלאָשען	7.00
שטוב־פאַנטאָפעל קאַמיל צו	8.00

בעמערקונג: ס׳ווערען אָנגענומען וועקסלען און טשעקען אָהן העכערונג פון די פּרייזען.
הורט און דעטייל!
האַנדעלס־אונטערנעהמונג
M. FANTULIS
לאָדז, אָגראָדאָווא 2,
רוג נאָוואָמיעסקאַ. טעל. 161-96

נוצט אויס די זעלטענע געלעגענהייט!

פּערפומעריע זאַוואָדזקאַ 11 נור נאָך אַ קורצע צייט! פּערפומעריע זאַוואָדזקאַ 11
קומט פאָר אין דער

אַ גרויסער ליקווידאַציע־אויספערקויף

— פון — אַלעראַרט קאָסמעטישע אַרטיקלען
וועלכע איהר בעקומט 15%—30% ביליגער ווי איבעראַל!

קומט און איבערצייגט אייך! געדענקט דעם אַדרעס!
פּערפומעריע זאַוואָדזקאַ 11

ניי'ער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

ניי'ער פאלקסבלאט

די וואהלען צום סיים און סענאט

זונטאג 9 יח מרחשון תרצ"א

נאוועמבער
זון-אויפגאנג 6.47
זון-אונטערגאנג 3.52

„בית-לחם"
צו דער היינטיגער ערעפנונג פון דער ווארים-היים פאר שול-קינדער

דער ווינטער איז שוין נישט, ווי מ'זאגט געוועהנליך, פאר דער שוועל — ער איז שוין אריינגעדרינגען אין די שטובען און לאזט זיך שוין שטארק פיהלען, בעזונדערס אין דער איצטיגער קריטישער צייט, ווען אין פיל יודישע הייזער איז נישט בלויז אביסעל קויהלען, נאר א שטיקעל ברויט אויך א ליקסוס. און ווער ליידט נאך אזוי פיל פון די פייגען פון ווינטער, ווי די ארימע קינדער, וועלכע האבען נישט וואס די ביינער אנצעווארימען, וואו זיך אוועקצוזעצען און מאכען זייערע לעקציעס, אויב זיי געהען אין שולע.

עס איז דעריבער געווען א פרעכטיגער און איידעלער אויפטו פון פעראיין „בית לחם" איינצוארדנען אויף דער צייט פון די ווינטער-חדשים א היים פאר ארימע יודישע קינדער פון די פאלקס שולען. אין דער דאזיגער היים קאנען די קינדער פארברענגען עטליכע שעה אין טאג, אין ליכטיגקייט און ווארימקייט, אונטער א זארג-פולער אויפזיכט. די קינדער בלייבען אויך נישט הונגעריג, ווייל עס ווערט געזארגט, אז זיי זאלען בעקומען צו עסען.

דער דאזיגער אויפטו פון „בית-לחם" האט שוין געגעבען די בעסטע רעזולטאטען אין פאריגען יאהר, און אויך היי-יאהר האט די פערוואלטונג בעצייטענס געמאכט די נויטיגע הכנות. אז די היים פאר די קינדער זאל בעצייטענס אנהויבען צו פונקציאנירען.

נאטירליך איז דערצו נויטיג געווען פיל מיה און ארבייט פון א רייה אפפערוויליגע עסקנים. די ארבייט איז פון די דאזיגע מענשען מיט'ן פרעזעס ה' דוד פוקס בראש איז געטון געווארען און שוין היינט, זונטאג, ווערט די ווארים-היים פאר די שול-קינדער ביים פעראיין „בית-לחם" געעפענט.

ווי יעדע איידעלע איניציאטיוו פאר'ן וואויל פון אונזער שטאט און ספעציעל פאר'ן וואויל פון ארימע, הילפלאזע קינדער בעגריסען מיר ווארים די היינטיגע פייערונג אין פעראיין „בית-לחם".

* * *

די פייערליכע ערעפנונג פון דער ווארים-היים פאר שול-קינדער קומט פאר היינט, 6 א זייגער אינאווענד, אין לאקאל פון „בית לחם" אויף ווסכאדניע-גאס 70—86

פון „בלאק צו פערטיידיגען די רעכט פון יודישען פאלק אין פוילען

נעכטען אוונד זענען פארגעקומען צוויי גרויסע וואהל-מיטינגען אין לאקאל פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע און אין לאקאל פון „סיני" גלובנא 62. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען די ה"ה: דר. ראזענבלאט, לאזניק יאעל, משה ליבמאן, מנחם קירשבוים, און מענדל מינץ.

* * *

דעמזעלבען אוונד איז אויך איינגעארדענט געווארען א גרויסער וואהל-פערזאמלונג אין יודישען פליישער-פעראיין אויף זגערזשער 84 (באלוט). עס האבען גערעדט די ה"ה: לאזניק א. יאעל, יחיאל ערליך, ג. ליכטענשטיין, מנחם קירשבוים ווי אויך פארשטעהער פון פליישער-פעראיין.

* * *

דער וואהל-קאמיטעט פון בלאק ארדענט איין היינט, זונטאג צוויי גרויסע וואהל-פערזאמלונגען פאר די טארג און מארק שטייער 1) אין לאקאל פון טארג און מארק שטייער-פעראיין אלעקסאנדריסקא 19 און 2) און לאקאל פון „בני-ציון" רושנאווסקא 7. אויסער דעם קומט פאר האלב ניין אין אוונד א וואהל-מיטינג אין ענגלישען זאל אויף אל. 1-טער מאי 2. רעפערירען וועלען פארשטעהער פון וואהל-קאמיטעט און פון די קליין-הענדלער.

* * *

נעכטען, שבת, ביים דאווענען האט ר"ר ראזענבלאט געהאלטען א רעדע אין דער שוהל „באר-מרים" לאזניק יאעל אין דער שוהל אויף דער רושנאווסקא א. א. וו.

נעכטען אין אוונד איז פארגעקומען א וואהל-מיטינג אין זאל פון „התאחדות". מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען די ה"ה: דר. ראזענבלאט צ. רינגארט ש. שרעטער.

וואהל-מיטינגען פון אלגעמיין-נאציאנאל-ווירטשאפטליכען בלאק

היינט 7 אוונד ארדענט איין דער אלג. נאצ. ווירטשאפטליכער-בלאק א וואהל-מיטינג צו וועלכען עס קומט צו פאהרען דער ערשטער קאנדידאט פון דער ליסטע 18, הרב אהרן לעווין פון רייישע. עס בעטייליגען זיך אויך די ווייטערדיגע קאנדידאטען און בעקאנטע רעדנער

* * *

היינט, דריי א זייגער, נ. מ. קומט פאר א א גרויסער פראטעסט-מיטינג אין פילהארמאניע-זאל אין וועלכען עס בעטייליגען זיך בעוואוסטע רעדנערינס און רעדנער.

דער לינקע סאצ. בלאק

האט נעכטען, שבת איינגעארדענט פאלגענדע וואהל מיטינגען און פערזאמלונגען:

1) 4 רעווי-פארשטעלונגען פון הומאר און סאטירע געווידמעט די איצטיגע סיים-וואהלען. דער אינהאלט פון די פארשטעלונגען איז געווען אן-אקטועל פאליטישער. ס'זענען אויך ארויסגעטרעטען רעדנער פון „בונד", וועלכע האבען זגערעדט וועגען די וואהלען.

2) 3 מיטינגען: אין זאל „איירא-פעסקי" און אין ענגלישען זאל, צווישען זיי דער 1. פרויען-מיטינג.

3) פרייטאג און שבת זענען פארגעקומען עטליכע צוואנציג שכנים-פערזאמלונגען.

* * *

דער וואהל-קאמיטעט פון באלוטער און ראדאגאשטשער ארימקייט, וועלכער האט זיך אנגעשלאסען אין לינקען סאצ. בלאק האט איינגעארדענט היינטיגען פרייטאג און שבת 2 מיטינגען אין אייגענעם לאקאל אויף דאלנע 5 אויף די מיטינגען זענען ארויסגעטרעטען רעדנער פון דער באלוטער ארימקייט און פארשטעהער פון וואהל קאמיטעט פון לינקען סאצ. בלאק.

וואהל-קאמיטעט „פועלי-ציון"

אויף דעם מיטינג, וואס איז פארגעקומען אין ענגלישען זאל פרייטאג צו נאכטס האבען גערעדט סטאלארסקי און בראנד.

פרייטאג איז אויך פארגעקומען אין באלוט אין זאל „איירא-פייסקי" א פרויען-מיטינג. וועגען די סיים-וואהלען האבען גערעדט: פרל. גוטמאן, פרל. גרינבלאט, פרל. שיין, פרל. לעווי און דזאזאר ציטרינאווסקי.

אין די שבת'דיגע מיטינגען האט זיך בעטייליגט ה' זרובבל. אין זאל „איירא-פייסקי" האבען גערעדט: די ה"ה ראטמאן האלענדערסקי, יזאר ציטרינאווסקי, בערג און זרובבל.

א צווייטער מיטינג איז פארגעקומען אונטער'ן פרייען הימעל אויפ'ן ראוועטר-פלאץ זאווישא 12.

שבת בייטאג איז פארגעקומען א מיטינג אין „ענגלישען זאל" מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען די ה"ה בראנד, פרל. לעווי און זרובבל.

אין אוונט איז אין זאל פון „הזמיר" פארגעקומען א פערזאמלונג עס האבען גערעדט די ה"ה זרובבל, עדעלמאן, בראנד, סטאלארסקי, בערלינסקי א. א. אין משך פון דער וואך זענען אויך פארגעקומען העכער 30 הויז-פערזאמלונגען אין די פערשידענע ראיאנען פון שטאט.

באנקראטען, רעגולאציעס, פראלאנגאציעס
טעגליכע כראניק פון האנדעלס-געריכט

יאנאס שווארץ (נאוואמעיסקא 19) איז ערקלערט געווארען פאר באנקראט, לויט דער פאדערונג פון דער פירמע „קאנעל און זבאר", ווי בעקאנט האט יאנאס שווארץ בשעתו בעקומען א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען. דעם 25. אפריל האט זיך דער טערמין געענדיגט, אבער שווארץ האט זיינע פערפליכטונגען נישט געקענט נאכקומען.

* * *

די פירמע מיכעל גלאזער אין ראדאגאשטש" האט אנגעהויבען אונטערהאנדלונגען וועגען אן-אויסגלייך, אין יולי האט די פירמע בעקומען א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען אין אפעלאציע-געריכט, ווייל אין לאדזער געריכט האט מען די ביטע פון דער פירמע אפגעווארפען. אזוי ווי איבער-צווישען זייט אפריל האט זיך די לאגע פון דער פירמע פערערגערט האט זי זיך געווענדעט וועגען אן-אויסגלייך מיט די קרעדיטארען און האט פאר-געשלאגען זיי צו בעצאהלען 70 פראצ. פון די חובות אין 4 ראטעס די ערשטע 15 פראצ. איי 8 חדשים, 15 פראצ. אין 16 חדשים, 20 פראצ. אין 20 חדשים און 20 פראצ. אין 24 חדשים ארום.

דאס געריכט האט דעם אפמאך בעשטעטיגט בתנאי אז די רעגולירטע סומען זאלען פערזיכערט ווערען היפאטעקאריש אויף די אומבעוועגליכקייטען פון דער פירמע.

* * *

אין פעברואר 1928 איז די פירמע „ראווא" אויף איהר אייגענער ווענדונג ערקלערט געווארען אלס באנקראט. צוליב דעם וואס די פירמע האט נישט געהאט קיין שום פארשלאגען וועגען ליקווידירען די חובות האבען די קרעדיטארען געשלאסען א קרעדיטארען-פערבאנד, כדי צו ליקווידירען דעם פערמעגען פון דער פירמע, אלס סינדיק איז אויסגעוועהלט געווארען אדוו. לאנדוי.

* * *

די פירמע וו. בראמבערג איז ערקלערט געווארען אלס באנקראט מיט'ן טערמין פון 7. פעברואר 1930, איצט איז דער טערמין פעסטגעשטעלט געווארען אויפ'ן 14. יוני 1928.

* * *

די פירמע בראון און פאבריקאנט (ציגעל-גאס 31) האט בעקומען א פראלאנגאציע פון איהרע צאהלונגען דעם 24. יוני האט זיך די פירמע געווענדעט נאך אן'ערלויבניש אנצוהויבען אויסגלייכס אונטערהאנדלונגען און האט דערביי פארגעשלאגען צו בעצאהלען 40 פראצ. פון די חובות אין א טערמין נישט לענגער פון 2 אהר.

* * *

די פירמע „שמואל בארנשטיין" (שענקעוויטש 9) האט צוריקגעצויגען איהר ביטע וועגען א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען.

* * *

דאס געריכט האט בעשטימט דעם 13. נאוועמבער אלס דעם לעצטען טערמין אויף פעסטצושטעלען די חובות פון דער פירמע „אלמא שטעלד-נער" און „שטעלזנער וועבער און קאמפ.".

* * *

דאס געריכט האט פראלאנגירט דעם טערמין אויף פעסטצושטעלען די חובות פון דער פירמע קאראל ביפע (זאכאדניא 59), וואס געפינט זיך אונטער אן'אויפזיכט אויף א חודש.

* * *

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט האט די פירמע „עוזר מילגראם" אין ווארשאווער אפעלאציע געריכט בעקומען א פראלאנגאציע פון די צאהלונגען, איצט האט דאס לאדזער געריכט בעשטימט א ריכטער-קאמיסאר און א געריכטס-אויפזעהער.

רעגיסטראציע פון ארבייטסלאזע
אויף דרינגענדע רעגירונגס-שטיצע

דער מאגיסטראט איז מודיע, אז מיטוואך, דעם 12 נאוועמבער הויבט זיך אן די רעגיסטראציע אויף רעגירונגס-שטיצע פאר ארבייטסלאזע, וועלכע האבען בעקומען דרינגענדע שטיצע אין חודש סעפטעמבער ה. י. און אויך פאר די ארבייטסלאזע, וועלכע האבען שוין נישט בעקומען קיין שטיצע פון ארבייטסלאזען פאנד אין חודש סעפטעמבער און וואוינען אין לאדז.

פריילעדיגע און פערהייראטע אהן קינדער האבען נישט קיין רעכט אויף דער דאזיגער שטיצע.

ארבייטסלאזע, און וועמענס פאמיליע עס ארבייט אפילו נאר איינער, אדער בעקומט וועלכע עס איז שטיצע — האט אויך נישט קיין רעכט אויף דער דרינגענדער שטיצע

די רעגיסטראציע וועט פארקומען אין לאקאל פון אינטערשטיצונגס אמט פאר ארבייטסלאזע אויף דער גאס פון 21 קאניאווער שיסער-פולק 32 פון 9 ביז 2 בייטאג, לויט פאלגענדען סדר:

A B C D E F	מיטוואך 12 נאוועמבער
G H I J	דאנערשטאג, 13 נאוועמבער
K L Ł	פרייטאג 14 נאוועמבער
M N O	שבת 15 נאוועמבער
P R S	מאנטאג 17 נאוועמבער
T U W Z Ż	דינסטאג 18 נאוועמבער

א גנבה פון אן'אויטאבוס אויף אגראדאווא 9

נעכטען איז אויף דער אויטאבוס-סטאציע אויף אגראדאווא 9 אויסגעפיהרט געווארען א דרייסטע גנבה. בעת איינער פון די קאנטראלערן איז געזעסען ביים שאפער, האט זיך אימיץ אריינגעכאפט אין אויטאבוס און פון דארט א ויסגעגנבעט סחורה פאר 1500 זל. די סחורות טוידט כער אז"וו. האבען געהערט צו אשר ראזענצווייג פון זעלמא 50. פאליציי זוכט דעם גנב.

ס'ווערט געזוכט
א געוועלב
מיט אדער אהן וואוינונג

אדרעס: קאוויארניע, קילינסקיעגא 51 (וואגדזעווסקא

קיין קאנטראל-פערזאמלונגען
וועלען היי יאהר נישט פארקומען

(2) ווי מיר דערוויסען זיך וועלען היי-יאהר קיין קאנטראל-פערזאמלונגען פאר שערעגאוועס-רע-זערוויסטען נישט פארקומען. די קאנטראל-פערזאמ-לונגען וועלען פארקומען ערשט איבער א יאהר.

„לאקאטארען" געגען העכערע דירה-געלט

(—) נעכטען איז פארגעקומען א פערזאמלונג פון לאקאטארען און סובלאקאטארען אין לאדז. די פערזאמלונג האט אנגענומען א רעזאלוציע געגען די פערשידענע פראיעקטען צו העכערען דאס דירה-געלט.

א נייער פאווילאן אין קאכאנובקע

(מ) דער שפיטאל פאר גייסטיג-קראנקע אין קאכאנובקע האט אנגעהויבען די בוי-ארבייטען פון א נייעם פאווילאן אויף דער ווענדונג פון שפיטאל-קאמיטעט האט דער מאגיסטראט בעשטימט אלס סובסידיע א האלבען מיליאן ציגעל פון די שטאטישע ציגעלניעס.

אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) יאנקעלעוויטש (אלטער מארק 9), שטענ-קעל (ליבאנאווסקי 37), גלובאווסקי (נארוטאוויטש 4 האמבורג (גלובנא 50), פאוולאווסקי (פעטריקאווער 307), פיאסעצקי (פאמארסקא 91).

צוליב דער ביז איצט נאך נאטירטער פרעקווענץ
נור נאך איינעגע טעג!
די לאנג ערווארטעטע פרעמיערע!
POGANIN
אין דער הויפטראלע דער וואונדער-שעהנער און בעריהמטער
Ramon NOVARRO
דאס וואונדערשעהנע ליבעס-ליד „Księżyc na Tahiti" זינגט זינגען
RAMON NOVARRO.
אנהויב אין געוועהנליכע טעג 4 נאכמיטאג שבת, זונטאג און יום-טוב 12 א זייגער ביים פאפולערע פרייזען.

ייד. ארטיסטען-פארבאנד אין פוילן
דירעקטאריאט
פון די פאראיינס-טעאטערן
בעזעלם. דיר. פאר לאדז: שמאק-פערער. לייטער: א. בעומאן

לאדז. יוד. קאמער-טעאטער
בילעטער איז ווייטער זאל
„ארט" מאנטייפעל זאכאדניא 43
קונסטל. לייטער:
משה בראדערזאן.

היינט, זונטאג — 2 פארשטעלונגען: 7.45 און 9.45 אוונט
ווידערהאלונג פון דער פרעמיערע פון יובילעאום-פראגראם № 2 (XX) א.נ.:
אויפן הימל איר"ד
אין 2 טיילען, 14 בילדער.

נומערן: 1) קלויזנויקעס, 2) דאס ליד פון די מיידעך, 3) אויפ'ן דארף, 4) שלום-בית, 5) געט-שמענדריק, 6) אויפ'ן „דעפאמאק", 7) אויפ' וועג קיין בית-לחם, 8) נאך האלבע נאכט, 9) „לאזמערדאקעס", 10) ביים סאמאוואר, 11) מאגאלאב, 12) הערבסט-טאנגא, 13) יודישע ראפסאדיע, 14) אויפ'ן הימעל א יריד.

אנסאמבל לויט'ן א. ב. טרויען: זיסעל-גירל, מ. דאלסקע, לאלא זילבערמאן, שיינע מרים, מ. שע פעטערמאן, אלא שליפקאוויטש. מענער: שמואליק גאלדשטיין, שמעון דזשיגאן, מאטעל קאן יעקב ריינגלאס, ישראל שומאכער, י. שיפער.

טעקסטען: מ. בראדערזאן, ל. גארעלטאו, שנט גאן, מוזיק: ה. רובין, א. ביינעלמאן און פאלקס-מעלאדיען! דעקאראציעס און קאסטיומען: י. ברוינער, טענץ איינגעשטעלט דורך אירענא פרושיצקא.
מוזיק-לייטער — ה. רובין, רעזש — דזשיגאן, שומאכער. בינע-אינספעקטאר — מ. קאן, ליכט-עפעקטען — יעראס. מארגען, מאנטאג — 1 פארשטעלונג

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון 11 — 2 בייטאג און פון 5 אז. שבת און יום-טובים א גאנצען טאג

סאַניטאַרער צושטאַנד פון די רעסטאָראַנען און קוכען

(מ) די שטעטישע סאַניטאַרע ראַיאָנען האָבן אַרויסגעפירט אַ רעוויזיע אין די רעסטאָראַנען, קוכן, קאַווי־אַרניעס, אאַ״וו. דער סאַניטאַרער צושטאַנד האָט זיך אין אַלגעמיין פאַרבעסערט אַזוי, אַז פון 542 אונטערנעמונגען, וואָס זענען קאָנטראָלירט געוואָרן איז אין 194 פעסטגעשטעלט געוואָרן אַ גוטער סאַניטאַרער צושטאַנד, אין 259 — מיטעל און אין 89 — אַ שלעכטער. אין די אַנשטאַלטן וואו ס׳איז פעסטגעשטעלט געוואָרן אַ שלעכטער סאַניטאַרער צושטאַנד, זענען צוזאַמענגעשטעלט געוואָרן פּראָטאָקאָלן און ס׳איז פאַראָרדנט געוואָרן אויסצובעסערן די פעסטגעשטעלטע פעלערן.

אַרבייטסלאָזיגקייט

און פרייע פּאָסטנס

אויף דעם שטח פון לאָדזער מלוכה׳שן אַרבייטס־פאַרמיטלונגס־אַמט זענען דעם 8. נאָוועמבער 1930 געווען פאַררעגיסטרירט 27,467 אַרבייטסלאָזע. פון דעם 18570 אין לאָדז. אינסטרוקציעס האָבן בעקומען 9274, פון זיי אין לאָדז 4941. די פאַרגאַנגענע וואָך האָבן דערהאַלטן אַרבייט 42 אַרבייטער. אויף אַרבייט זענען אַרויסגעשיקט געוואָרן 64 אַרבייטער.

איצט זענען פאַראַן פרייע פּאָסטנס פאַר 11 הויזדינער.

גנבות

(2) אין דער וואוינונג פון פעליקס סאָביעראַסקי (זגערזשער 44), האָבן זיך דורך נאָכשליסלען אַריינגעכאַפּט גנבים און האָבן אַרויסגעגנבעט וועש און מלבושים אויף 1600 זל.

בײַ יוזעף סוואַלטשינסקי (וושעשינער 13), האָבן גנבים אַרויסגעגנבעט וועש און מלבושים אויף טויזנטער זל.

אויף וואַלטשאַנסקא 91 האָבן גנבים אַרויסגעגנבעט פון בוידעם די וועש, וואָס האָט זיך דאָרט געטריקנט. די וועש, וואָס האָט געהערט צו די לאָקאַטאָרן הענריק סאָפּמאַן און מיטעש. באַאַרבעט איז ווערט 1500 זל.

בײַ שׂרה געלקאָפּ (פּיאַנציסקאַנער 38) האָבן גנבים אַרויסגעגנבעט מלבושים און פּירשידענע געגנשטאַנדן אין ווערט פון עטלעכע טויזנט זל. אין די אַבענהאַנג מיט דער לעצטער גנבה האָט די פּאָליציי אַרעסטירט צוויי פאַרדעכטיקע פּערזאָנען.

לעצטע וואָך פון וואַהל־אַגיטאַציע

פאַרבאָטן דער „ביטערער טראָפּן“

עס איז אַרויס אַ פאַראָרדנונג פון דער אַדמיניסטראַטיווער מאַכט, אַז אין די טעג פון די וואַהלן צום סיים און סענאַט, איז נישט ערלויבט צו פאַרקויפן קיין שום אַלקאָהאָל.

שאַרפע פּאָליצייאישע וואָך

די פּאָליציי קאָמענדע האָט בעקומען אינסטרוקציעס, אַז בײַ די וואַהלען צום סיים און סענאַט זאָל אָרגאַניזירט ווערן שטרענגע פּאָליצייאישע וואַכן בײַ די וואַהל־לאָקאַלן און זאָלן אָפּהיטן, אַז די וואַהלען זאָלן פאַרקומען לויט אַלע כללים פון געזעץ.

וועקסעי אין לאָדז

ווי מיר ווערן געוואויר ערוואַרט דאָס מוזיקאַלישע לאָדז אַ גרויסע אַרטיסטישע סענסאַציע. נאָך שווערע און גרויסע מיה איז געלונגען דעם ענערגישן דירעקטאָר פון פילהאַרמאָניע ה׳ אַלפרעד שטרויך צו אַנגאַזשירען איינעם פון די בעקאַנטע און וועלט־בעריהמטע פידלער דעם אונפאַרגלייכליכען וועקסעי, וועלכער וועט אויפטרעטען אין פילהאַרמאָניע.

● אויפמערקזאם! ●

דינסטאג הויבט זיך אן צו דרוקען אין

„נייעם פאלקסבלאט“

דער נייער פרעכטיגער סענסאציאנעל־ערשיטערנדער ראמאן

— א. נ.: —

„אין אפגרונד“

פערפעהלט נישט צו לייענען

דינסטאג דעם אנהויב

פון נייעם ראמאן

א וויכטיגער צירקולאר וועגען שטיצע פאר ארבייטסלאזע

ווי מען גיט איבער, האָט דער הויפּט־אַמט פון אונטערשטיצונגס־פאָנד פאַר אַרבייטסלאָזע בעשלאָסען אַרויסצוגעבן אַ צירקולאַר צו אַלע אַמטען, אַז מען זאָל אויסצאָהלען אַרבייטסלאָזע שטיצע אַפילו אין פאַל ווען ער איז קראַנק געוואָרן אין דער לעצטער וואָך, אָדער איז געווען אויף מיליטערישע איבונגען.

אויך די אַרבייטסגעבער וועלען בעקומען אינסטרוקציעס, אַז זיי זאָלן אין זייערע בעשייניגען, וואָס זיי געבען אַרויס זייערע אַרבייטער, אָנצייכענען נישט די צייט וואָס די אַרבייטער האָבען פאַקטיש געאַרבייט, נאָר די צייט זינט די אַרבייטער זענע צוגענומען געוואָרן צו דער אַרבייט.

באנק גאספאדארסטווא קראיאוועגא

שטעלט דעם מאגיסטראט בעדינגונגען

(2) ווי בעקאַנט האָט דער מאַגיסטראַט געהאַלט בעקומען פון דער באַנק גאָספּאָדאַרסטוואַ קראַיאָוועגאָ א הלוואה פון דרײַ מיליאָן זל. אויף אויסצופירן גאַנץ די שוועלך הייזער אויף פּאָלעשיע. אַזוי ווי די הלוואה איז נישט אַרויסגעגעבן געוואָרן, האָבן דער שטאָט־פּרעזידענט זוימענצקי און אַ ראַדניק קוק איינציגע מאָל אינטערווענירט אין וואַרשע. איצט האָט דער מאַגיסטראַט דערהאַלטן אַ בריוו פון דער באַנק־צענטראַלע אין וואַרשע, אַז די באַנק קען אַרויסגעבן די הלוואה בתנאי, אַז די באַנק זאָל האָבן אַ קאָנטראָל איבער די אַדמיניסטראַציע־דירעקציע פון דער פּאָלעשיע, און אַז די הוצאות פון די הייזער אויף דער פּאָלעשיע זאָלן געדעקט ווערן פון די הכנסות. די שטעלונג פון מאַגיסטראַט צו דעם בעדינג וועט אַנגענומען ווערן אויף דער נאָהענטסטער זיצונג.

17 יאהריגער פערמשפט

פאר פערגוואלדיגען א 42 יאהריגע פרוי

(2) אין קרייז־געריכט איז נעכטען געמשפט געוואָרן דער 17־יאָהריגער אַנטאָני בערנאַרטשיק (קלאָנאָווא 36) פאַר פאַרגוואַלדיגען די 42־יאָהריגע פראַנטשישקאַ פּייסעטשאַק. דעם 7־טען מאַי אַרום צעהן אַזייגער האָט בערנאַרטשיק בעפאַלן אויף בושעוש נער 42 די פּאַסעטשאַק און האָט זי פאַרגוואַלדיגט. שפּעטער איז ער אַנטלאָפן, אָבער ער האָט אין איילעניש איבערגעלאָזט זיין מאַרינאַרקע און הוט. אַ דאַנק דעם איז דער פּאָליציי שפּעטער געלונגען פעסטצושטעלען דעם פערזאָן פון אָנפאַלער.

דאָס געריכט האָט פאַרמשפּט בערנאַרטשיקן אויף פיער חדשים טורמע און האָט אָפּגעלעגט דאָס אויספירען דעם אורטייל אויף דריי יאָהר.

געגענזייטיגע אונטערשטיצונגס־קאסע

אויפ׳ן פאל פון טויט ביים חסד של אמת (קאמוניקאט)

די פּראַקטיק בעווייזט דאָס קיין מענש קען זיך נישט איבערנעהמען מיט זיין רייכטום, הייגער אאַ״וו. איבערהויפּט אין לאָדז, ווי דער היינטיגער גביר פאַבריקאַנט, סוחר, איז מאָרגען אַ יורדל״ע. ווי מען קען עס זעטענס זעהן אין טאָג טעגליכען כראָניק פון די צייטונגען, נאָראָרען, אופּאַלאַשטשען און אונטערן נאָמען ווי די לאָדזער יורדים פאַרקליידען זיך. דעם אמת הערען מיר ערשט, ווען דער לאָדזער בירגער פאַרלאָזט די וועלט. דענסמאָל הערען מיר שוין קלאָהרע דבורים, ער איז געשטאָרבען אַ אָרימאַן, ווער קען דאָס בעסער ווי סע, ווי חסד של אמת, וועלכע טרעפט זיך שטענדיג מיט די טרויעריגע פאַקטען, אַריינדרינגענדיג אין די שטובען פון די, פאַרצייטיגע גבורים טרויעריג זיך שטענדיג מיט ווערטער: אישו מת, מיין מאַן איז געשטאָרבען, והנושה בא לקחת את שני בני.

די בעל חובות, אורושאַנר סקאַרבאָווי קומט צו נעהמען דעם לעצטען ביסען פון מויל מיינע צוויי קינדער יתומים. די טרויעריגע פאַקטען האָבען געצוואונגען דעם „חסד של אמת“ ער זאָל גרינדען ביים פעראיין אַ געגענזייטיגע פערזיכערונג אויפ׳אַ טויט־צופאַל רח״ל אונטערן לעגאַליזירטען נאָמען, וואַיעמנאַ פּאָמאָץ נאַ וופּאַדעק שמיערצי. אם יפול אחד השני יקימינו, ווען איינער פון די מיטגלידער וועט פאַלען, וועלען די איבריגע מיטגלידער אויפשטעהן זיין פערבלבענע פאַמיליע, און פון הדל לא ימעט והעשיר לא ירבה, אַ אָרימאַן נישט ווייניגער געבען און אַ נגיד נישט מעהר געבען ווי פינף זל. — ביי אַלליכען פאַל מחצית השקל יתן כל העובר על הפקידים, דערמיט די פאַמיליע זאָל קריגען אַמווייניגסטען 10,000 (צעהן טויזענד זל.). מיר האָפען דאָס די לאָדזער בירגער וועלען זיך היים אָפּרופען צו דעם. און איטליכער וועט נישט אָפּלייגען אויף אַ מינוט, און זיך גלייך איינשרייבען אין אונזער קאַנצעלאַריע.

די פערוואַלטונג פון חסד של אמת ומנחמי אבלים בלאָדז.

פערמשפט א פאטער און א זוהן

פאר פערשפרייטען פאלשע וועקסלען

אין קרייז־געריכט איז פאָרגעקומען דער פּראָצעס געגען 51־יעהריגען הערש ווילבער און זיין זוהן, דעם 23־יעהריגען נתן, וועלכע זענען בעשולדיגט געוואָרן אין פערשפרייטען פאַלשע וועקסלען אויף אַ סומע פון 25,000 זל.

דאָס געריכט האָט פערמשפט דעם פאָטער אויף 4 חדשים תפיסה און דעם זוהן — 10 חדשים תפיסה.

„דער קאאפעראטאר“

עס איז דערשינען דער 11־טער נומער פון דעם פּאָפּולערסטען קאָאָפּעראַטיווען חודש־זשורנאַל „דער קאָאָפּעראַטאָר“ מיט דעם פאָלגענדען אינהאַלט:

אויפ׳ן סדר־היום: „קאָאָפּעראַטיווער טאָג“. צי זענען מיר טאַקע אָפּגעזונדערט? דר. ב. פּלונקער, דער פּיאָנער פון דער פּוילישער קאָאָפּעראַציע, עדוואַרד אַבראַמאָווסקי (ענדע) — מאַר א. אַבראַמאָוויטש, וועגען קרעדיט־קאָאָפּעראַטיוון פון בעזונדערע בראַנזשעס — ה. אַסערמאַן, פון דער קאָאָפּעראַטיווער פּרעסע — איקס, די דערגרייכונגען פון דער א״ר־קאָאָפּעראַציע — בקדרור, דער אינטערנאַציאָנאַלער קאָאָפּעראַטיוו־בעוועגונג, פון דער בעוועגונג.

„דער קאָאָפּעראַטאָר“ ווערט שוין דאָס צווייטע יאָהר אַרויסגעגעבן דורך דעם „אַלגעמיינעם קאָאָפּעראַטיוון־פאַרבאַנד“ אין לעמבערג.

די לאדזער יודישע באנדיטען

8) וועלכע מען האט די טעג געכאפט אין לעמבערג

חברה מאכען א וואנד

דער אַגענט האָט געזעהן, אַז מ׳דאַרף אָנהויבן עפּעס צו טון, אויב נישט וועט ווערן צו שפּעט, ווייל דער גאַנצער עולם וועט איהם געהען פּליטה. ער האָט זיך דעריבער אויפגעהויבן פון אָרט, אַרויסגעצויגען דעם רעוואָלווער פון קעשענע און מיט איין שפּרונג איז ער שוין געווען אין צווייטען צימער, וואו ס׳איז פאָרגעקומען די טראַנזאַקציע מיט דעם פאַלשען גע״ד.

— ווער ס׳וועט זיך ריהרען פון אָרט וועל איך דערשיסען, האָט ער אויסגעשריגען און געהאַלטען דעם רעוואָלווער אויסגעצויגען פאַר זיך.

אין דער שענק איז געוואָרן אַן אומגעהויערער טומעל, יעדער איינער האָט געזוכט אַן אויסוועג פאַר זיך, האָט געזוכט ווי אַזוי אַרויסצוקומען פון דער סכנה. אין דעם מאָמענט האָט זיך אָבער דערהערט די שטים פון דעם, וואָס איז געזעסען מיט דער וואַליזע ליבּק געלד נעבען זיך.

— יאַטען פאַרפאַסט נישט, איך האָב ביי זיך „סחורה“, מאַכטס „אַ וואַנד“ (פאַרשטעלט מיך), כ׳זאָל מיך קענען ציהען, ווער ס׳האָט ביי זיך אַ שפּייער (רעוואָלווער) זאָל מיר אונטערדרוקען.

דערהערט, אַז מ׳דאַרף ראַטעווען אַ יונגעל איז די לאַגע געוואָרן אַ גאַנץ אַנדערע, וואָס פאַראַ שׂנאה אײנער אויפ׳ן אַנדערען ס׳האָט נישט געזאָלט טראָגען, האָט אָבער די גנבהשע שטיק נישט געקענט אויסטראָגען, אַז מ׳זאָל לאָזען פאַרשיטען אַ יונגפּל מיט׳ן משא ומתן אין האַנד.

עטליכע דרייסטערע האָבען זיך דעריבער גענומען צו דער עבודה צו „פאַרחושן“ דעם „הונט“, מ׳האָט דעם אַגענט אָנגעהויבען צו שטופּען און שטויסען, אַריבערגעוואָרפען איהם אַ מאַריבאַרקע, וואָס אימיצער האָט אויף דער שנעל אויסגעטון, איבער׳ן קאָפּ און דערוויל געהאָלפען דעם מיט דער וואַליזקע, וואָס קיינער האָט איהם אגב נישט געקענט אַרויסצוקומען דורך דער הינטער־טיר וואָס איז אַרויסגעגאַנגען אין טויער, דערוויל האָבען זיך שוין אין דער העגד בעוויזען „שפּייערס“ און „קנייפּלעך“ (מעסערס) און אימיצער האָט שוין אַפילו אויסגעשאָסען, כדי די סומאַטאָכע זאָל ווערען וואָס גרעסער און שטאַרקער.

דער אַגענט האָט דערפיהלט, אַז זיין מיה וועט פאַרפאַלען ווערען, אַז ער וועט גאַרנישט ...ען אויפטון, אַ חוץ דעם האָט ער אויך ריזיקירט מיט׳ן לעבען און אַזוי ווי ער איז געשטאַנען, אַרומגערינגעלט מיט אַ צאַהלרייכע חברה מיט אַ עודעק איבער די אויגען האָט ער אויסגעשטרעקט דעם רעוואָלווער, האָט ער געשריגען.

— איינס, צוויי און דריי און איך שיס און מיט אַ געוואַלדיגער בעוועגונג האָט ער פון זיך אַראָפּגעריסען דעם צודעק פון די אויגען, אין דעם אויגענבליק האָט אָבער אימיצער אויסגעדרעהט די עלעקטרישע ליכט וואָס איז געווען אַ צייכען, אַז ווער ס׳קען זאָל מאַכען פּליטה.

אין שטוב איז געווען שטאָק־פינסטער, בלויז אַ שמאָלער פּאַס ליכט האָט זיך אַריינגעריסען דורך דער אָפענער הינטער־טיר פון טויער, דער עולם האָט אָנגעהויבען לויפען און זיך שטופּען, ווייל ס׳איז שוין געווען זיכער, אַז דער „הונד“ וועט שיסען.

— איינס, צוויי, דריי און דאַן האָט זיך דערהערט אַ הילכיגער שאָס פון אַ רעוואָלווער, דער שאָס איז געגאַנגען אין דער ריכטונג צו דער טיר, אין שטוב איז שוין קיינער נישט געווען, אַ חוץ דעם שענק־בעזיצער, וועלכער האָט געקרעכצט און זיך געבראָכען די הענד, שטיל רעדענדיג

— וואָס ווילט איהר פון מיר האָבען, וואָס האָט איהר זיך אָנגעזעצט אויף מיר.

דער געהיים אַגענט האָט אַ הויכען געשריי געטאָן

— שוין מאַכען ליכט, וואָרום איך שיס ווייטער,

דער שענקער האָט אויפגעדרעהט די ליכט, דער אַגענט האָט זיך אומגעקוקט, אָבער אין ביידע צימערען פון דער שענק איז געווען פּולשטענדיג לעדיג, ס׳האָט דאָרט אויסגעזעהען ווי נאָך אַ פּאָגראָם, צובראָכען שטוהלען, איבערגעדרעהטע טישען און אויף דער פּאָדלאָגע האָבען זיך געוואַלגערט שטיקלעך פון צובראָכענע גלעזער פון צוהאַקטע טעלער, אַ פייכטקייט פון אויסגעגאָסענעם ביר און 2 אוועקגעוואָרפענע מעסערס.

דער אַגענט האָט נאָכאַמאָל אויסגעשאָסען און איז אַרויסגעלאָפען דורך דער הינטער־טיר און באַלד נאָך איהם איז געלאָפען דער שענקער, אָבער אויך אין טויער איז שוין קיינער נישט געווען, דער אַגענט האָט שנעל בעלויכטען דאָס גאַנצע טויער, וואָס איז געווען געברוקעוועט מיט פעלד־שטיינער און האָט דערזעהען אין ווינקעל אַ מענש אין אַ זיצענדיגער פּאָזיציע אָנגעלעהנט אין דער וואַנד.

ער איז צוגעגאַנגען צו איהם בעפוילען זיך אויפצושטעלען, אָבער יענער האָט זיך נישט געריהרט פון אָרט פלוצלונג האָט זיך דערהערט אַ מורא׳דיגער קוויטש פון שענקער

— רבונו של עולם, ער איז דאָך דערשאָסען, זעהט ווי ביי איהם רינט דאָס בלוט

— ווער איז דאָס, האָט דער געהיים־אַגענט געפרעגט?

— איך ווייס נישט, ער איז ערשט מיט 5 מינוט צוריק געזעסען אין דער שענק.

דער אַגענט האָט אַרויסגערופען דעם סטרוזש און בעפוילען צו פאַרשליסען דאָס טויער, דאַן האָט ער מיט׳ן רעוואָלווער אין האַנד זיך געווענדעט צום שענקער

— זאָפאָרט אַרויסרופען די פּאָליציי און פּאָגאָטאָוויע.

(פאָרטזעצונג קומט).

די פוילישע מלוכה-לאטעריע

אין באנק פוילען הערשט יעצט א גרויסע פעראינטערעסירונג אויף לאסען פון דער 1-טער קלאס פון דער 22-טער מלוכה-לאטעריע. אין קורצען וועט זיך אנהויבען די ציהונג און וועט דויערען 6 מאנאטען. עס וועלען ווערען ארויסגעצויגען 105,500 געווינסטען אויף די אלגעמיינע ריזיגע סומע פון 32 מיליאן זל. די שפילערס ווענדען זיך הויפטזעכליך צו דער איבעראל בעריהמטער קאלעקטור ס. יאטקע פיעטרקאווער 22 און 66 און דאס צוליב דער ריכטיגער סבה וואס די קאלעקטור צייכענט זיך שטענדיג אויס מיט איהר אויסערגעוועהנליכער גליק.

יודיש טעאטר אין פילהארמאניע

נאך דעם גרויסען ערפאלג פון שבת-דיגע פארשטעלונגען הערט היינט געשפּילט די אנטיקענטע פּיעסע ,,די אייביגע מאמע", מארגען און אַזענר א פּאפּולערע פארשטעלונג ,,חאַשע די יתומה".

דער גרויסער ערפאלג אין „ארדט"

פון דער פרעמיערע „אויפן הימעל א יאריד"

די פרעמיערע פון נייעם פראגראם אין ,,ארדט"

— ,,אויפן הימעל א יריד" איז געווען אן אמת'ע רעוואלאציע. דער גרויסער פראגראם איז אזוי הערלעך להכותריג אין פּגענגומען געווארען דורכ'ן טעאטער עולם, ווי נאך קיין מאל ביז איצט, דאס פּובליקום האט געמוזט אנערקענען, אז אזעלכע נומערען ווי ,,קלויניקעס", ,,יודישע ראפּסאדיע" ,,האַרבסט — טאנגא", ,,קאבאַרעט" פון בראַדערזאָנען און אַלע אַנדערע ווענען ואמת'ע הערגרייכונגען פון דער קליין-קונסט און דערפאר איז יעדען פרט גע'אנקט אַלע אנטיילנעהמער, א בעזונדער'ען רושם האבען געמאכט די וואונדערבאַרע דעקאראציעס פון ברויגערן און די מוזיק פון די יונגע קאמפּאָניסטען רייפין און פּייגעלמאַן, ווי אויך די איינגעשטעלטע טענץ פון אננא פּרושיצקא.

היינט הערט די פּרעמ-ערע ווידערהאַלט, ס' ווערט געשפּילט צוויי מאל 745 און 945 אַוענד.

פון פילהארמאניע-זאל

מיטוואך דעם 12 נאוועמבער וועט דאס מוזיקאלישע לאדז האבען די מעגליכקייט צו הערען איינעם פון די גענימלסטע מוזיקער אין אונזער צייט: טאדעאוש מיכאלאוויטש, וועלכער וועט אויספיהרען א רייה פערעל פון זיין רייכען רעפערטואר.

מיכאלאוויטש'ס קאנצערט אין פילהארמאניע זאגט צו צו זיין א גרויס געשעהעניש פאר די לאדזער מעלאמאנען.

ראדיא-פראגראם

זונטאג דעם 9 נאוועמבער

10.15 טראנסמיסיע פון גאטעסדינסט אין דער פויזנער קאטעדרע: 11.58 צייטסיגנאל פון ווארשא און העינאל פון מאריאצקען טורעם אין קראקא טאג-פראגראם, קינא-און טעאטער רעפערטואר: 12.10 סימפאנישער פריהמארגען פון ווארשאווער פילהארמאניע: 14 30 פארלעזונג: 15.40 קינדער פראגראם: 16.00 פאסט-קסטעל: 16.20 גראמאפאן פליטען: 16.40 וועגען סוועץ-קאנאל (פארלעזונג): 16.55 גראמאפאן פליטען: 17.15 אנגענעמע און נוצליכע אינפארמאציעס: 17.40 קאנצערט פון פאפולערער מוזיק: 19.00 פערשידענעס: 19.25 פעליעטאן: 19.40 ספארט קאמוניקאט: 19.50 פראגראם אויף מארגען, גראמאפאן פליטען; 20.00 יעגער אנעקדאטען: 20.30 פאפולערער קאנצערט; 21.10 ליטעראַרישע פירטל שעה; 21.25 ווייטערער טייל פון קאנצערט; 22.00 פעליעטאן; 22.15 קאנצערט פון ה' מעלצער; 22.,25 קאמוניקאטען, טאנץ-מוזיק.

מעלדונגען

זונטאג 2/XI 1930 איז אין לאקאל פון צענטראלען קליין-הענדלער-פעראיין פאמארסקא 15 פארגעקומען די אלגעמיינע פערזאמלונג פון פיש-קליין-הענדלער פעראיין, עס איז געוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג.

פרעזעס שיע מארכאיעוויטש, וויצע איזיק שגורמאן, סעקרעטאר העניך פלידוווינסקי, קאסירער נחמה פיעטריקאווסקי, שלמה מלך לובעכינסקי, חייב ליבעכינסקי, שמואל לייבאוויטש, נחים יאקובאוויטש שמואל נאפארסטעק, וועלוויל זיילער. רעוויזיאנס-קאמיסיע שמעון יוסף מארדכאיעוויטש, העניך לובעכינסקי. שידס-געריכט פרעזעס העניך לובעכינסקי סעקרעטאר משה ברוסקי, אברהם מאשקאוויטש מענדל זילבערמאן, אהרן גאטשאל.

ליגע פארן ארבייטענדען א"י אין לאדז שענקיעוויטש 3/5

אכט גג ארגאניזאציעס, דאס מאטעריאל צו דער פראטעסט-פעטיציע איז אנגעקומען, שיקט אייערע פארשטעהער אפצונעמען די בויגענס. 5 30 אין אווענד קומט פאר א זיצונג פון דעם קאמיטעט.

א טרוקען מיטעל צו לעשען שרפות

א טרוקענער פראשעק-האנד-לעשער (גאשניצע)

„UNIWERSALNA"

איז אבסאלוט אונזעצבאר. רעאגירט נישט אויף עלעקטרישען שטראם. ווירקזאמער און בעסער פון אנדערע גאשניצעס. אונשעדליך און לעשט אלע אהן אויסנאהם ארט שרפות גלייך ביים אנהויב.

POLSKA WYTWÓRNIA PRZYRZĄDÓW RATOWNICZYCH

Katowice, ul. Kochanowskiego 12a, tel, 19-30

רעפרעזענטאנט אויף דער לאדזער וואיעוואדזטווע:

L. ROTBAND, Łódź, Zielona 6, tel. 121-19.

קויפט „MITOL"

צולאז עס אין וואסער, בערשט אויס דעם שמוציגען אנצוג, און דו ווערסט האבען

א נייעם אנצוג!

איין שאכטעל „MI TOL" פאר 1.50 זל. איז א גאנצע כעמישע וועשעריי ביי זיך אינדערהיים.

„MITOL" פרישט אויף דעם גאנצען שטאף, לעבט אויף דעם פריהערדיגען אויסזעהן, בעזייטיגט אלערליי פלעקער. צו בעקומען איבעראל.

לעזט!

אכטונג! אכטונג!

קאנקורענץ-פרייזען!

כדי צו ערמעגליכען די ברייטסטע קרייזען פון ג' פובליקום צו בעקומען א ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאהמע זענען די פרייזען אין מיין פאטאגראפישען אנשטאלט געווארען פערקלענערט ווי

12 שטיק („Express pictures") זל. 2
6 " פאסט-פאטאגראפיעס " 2
6 " פאסט- " ברוין " 6
6 " " אויף זייד " 8

אכטונג! צו א ½ טוץ זיידענע פאסט-פאטאגראפיעס גיט מען צו אן אָריגינעלען פארטרעט בחנם

ס'ווערען אויך אויסגעפערטיגט פארטרעטען איז ראהמען און אויך א פערהויף פון ראהמען

קומט און איבערצייגט אייך

מיט אכטונג „PARISIEN"

קונסט-אנשטאלט

פרשנצישקאנער 30.

PORADNIA WENEROLOGICZNA

פון דאקטוירים-ספעציאליסטען

זאוואדזקא 1.

נאר פאר ווענערישע הויט-קראנקה. און מענער-שוועכע אנאליזען פון בלוט און אויספלוס אויף סיפיליס און טריפער. קאנסיליומס מיט ספעציאליסטען פון אורא-לאגישע און נערווען-קראנקהייטען.

קווארץ-לאמפ. עלעקטרישער הייל-קאבינעט קאסמעטיק.

— — טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אווענד. — —
פון 11 ביז 12 ביי טאג און פון 2 ביז 3 נאכמ.
נעמט-אן א פרוי-דאקטאר נור קינדער און פרויען
זונטאג פון 9 פריה ביז 2 נאכמיטאג.
— בעזונדער ווארטע-צימער פאר פרויען. —

וויזיט 3 זל.

צו פער-קויפען הייזער

פיעטריקאווער 18 (ווסכאדניא 41) און פאלודניאווא 20-22

אינגאנצען אדער ¼ טיילען

זעהר פרייזווערט.

רעפלעקטאנטען ווערען געבעטען זיך צו מעלדען:

POŁUDNIOWA 20, m. 34.

Lekarz dent. R. FABRYKANT

b. asyst. Kl. Uniw. w Poznaniu

Przyjmuje obecnie w Łodzi

ul Żeromskiego 15 (Al. I Maja 22)

od 10—1 i 3—7.

Dr. med. NIEWIAŻSKI

ספעציאליסט פאר סיפיליס, טריפער און הויט-קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער-שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

נעמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.
זונטאג און יום-טוב פון 9—1 פארמ.
בעזונדערער ווארטע-זאל פאר פרויען.

Lekarz-dentysta

Stanisław Gelberg

זאוואדזקא 14, טעל. 108-53

נעמט אן פון 10—2 נאכמ. און פון 4—7 אווענר

Starszy felczer

J. Przysucha

ג. פעלדשער פון ווארשאווער שפיטאל אויף טשיסטע האט זיך נאך לאנגיעהריגער פראקטיק בעזעצט אין לאדז און נעהמט אן קראנקע צו יעדער צייט אין דער וואוינונג פון ג. פעלדשער ראזענצווייג

פילסודסקיעגא 29 (ווסכאדניא) טעלעפאן 179-48

Dr. med. W. Eychner

גינעקאלאג אקושער

זגערזשער 11

טעלעפאן 134—72

נעמט אן פון 2—3 נאכמ. און פון 7½—9 אווענד.

אנ'ארט צו שלאפען!

פאר 2 אנשטענדיגע יונגעלייט, איז אפצוגעבען.

צו ערפאהרען פיעטריקאווער 33, אויפ'ן 2. הויף, פארטער.

PERFUMERJA J. DRUKIER

זאוואדזקא 5, טעל. 175-92

בעזיצט דעם רייכסטען אויסוואהל פון אלערליי קאסמעטישע ארטיקלען ווי: פערפומען, טואלעט-זייפען און פודערן

צו די צוגענגליכסטע פרייזען.

הורט- און דעטייל-פערקויף. ;—: פאר אנגראסיסטען — ראבאט

מיט אכטונג J. DRUKIER

Zawadzka 5, tel. 175-92

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאן און עס פאלט אריין אין דעם כוס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייען די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטארבליך. ספעציעל גומענע הייל-באנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דייטשען פראפעסאר-דאקטאר בראכגרעהונג בעזונדער זיכער דעס שווערסטען און געפעהרליכסטען

ריך. אויך פאר הויקערס לייטונגען מיט הייל-גארטעלען און אפאראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פוס ספעציעלע איינלאגען אין די שיך. קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען פאר די גרעסטע קראנקע אדערן.

שטונדען פון 9 ביז 1 מיטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT Ortoped von Lemberg

Łódź, WÓLCZAŃSKA 10, tel. 221-77, front, parter

בעמערקונג: דאס ערווענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אונבעדינג נויטיג דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד"ר בראנדט, פראפ. ד"ר י. מארישלער, פראפ. ד"ר בר. קיעלאנאווסקי און אויך אנדערע. מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע

דאנקזאגונג.

ערפילט דריק איך אויס דעם בעסטען דאנק דעם הערן ד"ר. י. ראפאפארט. מעקט. פאר ברוך, וועלכער נעמט אן אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 טעל 177-22 פראנט פאר, פאר זיין געטיסענהאפטע פערלענגען מיר א גומענעם הייל-באנדאזש לויט זיין מעטאדע האב געליטען אויף ברוך 20 יאהר און א דאנק איהם בין איך היינט געראטעוועט, אז כ'קען איהם יעדען אנציגען הוס עמפפעהלען.

Dr. BERGHOF Arzt.

נור אין דער בעוואוסטער פירמע פון דער אייזען-מעבעלפאבריק

I. B. Wołkowyski

שענקעוויטש 3/5

פאבריקס-לאגער נארוטאוויטשא (דזיעלנא) 11, טעל. 137-70

איך: א מבילינסטען מבעסטען מבעסוועסטען

און דער גרעסטער אויסוואהל

כ'בעזיץ אויף לאגער א גרויסען אויסוואהל פון מעטאל-ניקעל-בעטען, פעלד-בעטען און מעטאל-

פעדער-בעטען

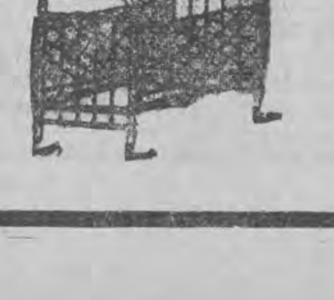

Perfect-פאטענט, מאט אצען עלעארט, קינדער-וועגעלעך די נייעסטע פאסאנען, וואש-טישען, טערמיזען, וויזשע-מאשקעס, קינדערשטיהלען א. ד. ג.

דער ווינטער דערנעהנטערט זיך

בעזאָרגט אייך בעצייטענס מיט ווינטער-סחורות און ווייסע סחורות און רעשטען

איז קאנסום-געוועלב

דער „ווידזעווער מאנופאקטור" ב"י

54 ראקיטשינבער 54

צופאהר מיט די טראמווייען 10 און 16

איהר בעקומט אויך דאָרט צו אונגלויבליך נידריגע פרייזען ספארט-אנציגער, אַרבייטס-אַנציגער, דאַמען- און הערען-וועש, טיש- און בעט-וועש, וואָלענע שטאָפען, טריקאָטאַזשען, שיך, קוכען-געשיר, קאלאָניאַל- וואַרען א.אז.וו. א.אז.וו.

פאַר ה"ה מלוכה- און קאָמונאַל-בעאַמטע, וואָס זענען מיטגלידער פון קאָאָפּעראַטיווען און געזעלשאַפטען, ווערט ערטיילט בעקוועהמער קרעדיט. 19123

ŹRÓDŁO

dodatków krawieckich

5 OGRODOWA 5

עמפפעהלט

צו די ביליגסטע פרייזען זעמטליכע שניידער-צודאַטען

פון די בעסטע סארטען ווי:

אלפאַגא	ערמל-פוטער
וויקטאָריא	ווָלאָשאנקע
בעק	טאַשען
קלאט	שטייפע לייווענט

בעמערקונג: געדענקט די אַדרעס **אגראדאווע 5**

רעטשניצע זגערזשער 17

טעלעפ. 116-33

אויגען-דאָקטאָר ד"ר גאָלדשטיין-פּאָלאק 1—2 נאָכם.
נערווען- „ ד"ר יוסטמאַן 12—2 נאָכם.
ריזורג. ד"ר מ. קאנטאר 4½—5½, יו"ט 1—2
פקושער און פרויען-קראַנקה. ד"ר פאַפּיערני 11½—1 נאָכם.
אויערן, נאָז- און האַלז-קראַנקה. ד"ר ראַכאַלסקי 10½—11, 2—3 און 5—6 נאָכם.
קינדער-דאָקטאָר ד"ר ראָזענצווייג 11—12, 4—5 נ"מ
מענער. און הויט קראַנקה. ד"ר רוזשאַנער 1 - 2 נאָכם.
אינערל. קראַנקה. ד"ר ווייגבערג 1—2, 6—7 נאָכם
צאהן-ארצט ד"ר א. גראדזענטשיק 3—7 נאָכם.
רענטגען-קאַבינעט ד"ר סטופעל 12—2, 4—6 נאָכם.

הלא החכמה תקרא ותבונה תתן קולה

אם תקח אמרי ומצותי תצפן אתך
אז תשכן בטח ושענן כי הלך בתום
ילך בטח ומעקש דרכיו יודע

איבער דעם זאָלסט נאָר קומען אין ביורא

פון ד. מאנעלא

וואָס איז איבערגעטראָגען געוואָרען פון צווייטען הויף אויפ'ן ערשטען הויף
פיעטריקאווער 17, לינקע אָפיצינע
פּאַרטער, טעל. 124-95

וואו ס'ווערט ווייטער ערלעדיגט פּינקטליך און געוויסענהאַפט געשריבען אַ-לערליי ביטעם: צווילנע, קאַרגע, האַנדלאָווע, אַפּעלאַציעס, אַדוואָלאַציעס, קלויזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות אין אויסלאַנד ראַזיעמטשע, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

בעמ.: קלויזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס ווערען ביי מיר ערלעדיגט במשך פון 24 שעה

מיט אַכטונג ד. מאַנעלאַ,
פיעטריקאווער 17, 1-טער הויף

DR. MED. H.LUBICZ

ספּ. פאַר הויט, וועגערישע און געשלעכטס-קראַנק.

נעהמט ווידער אן

אויף צעגעלניאנא 43, טעל. 141-32
צמפפאַנגס-שעה'ן 8—10, 12—2, און 5—8 זונטאָג און יו"ט 9—1. פאַר דאַמען בעזונדערער וואַרטע-זאַל.

Dr. med. J. Lubicz

ORTOPEDA, Gdańska 28, tel. 18-31

קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער
אייגענע פראַצאָווניע פון זעמטליכע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען, ווי: קלעדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע רעמענטען א. א. וו. נעמט אָן פון 2,30 ביז 4,30 נאָכם.

רעטשניצע

פון דאָקטוירים ספּעציאַליסטען און דענטיסטישער קאַבינעט.

זשעראָמסקי 11, טעלעפאָן 3763

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָווענד.

ד"ר אימיך נאָז, האַלז, אויערן קר'	4½—5½
ד"ר קפּערשנער קינדער-קראַנקה.	9-11 4½-5
ד"ר שיפמאַן אינערליכע קראַנקהייטען	12—2
ד"ר ביבערגאל הויט און וועגער.קר.	11½—12½
ד"ר שמירגעלד נערווען און גייסטיגע קר.	1—2
ד"ר גאָלדבלאַט אויגען-קראַנקה.	12½—1½
ד"ר חיים כירורגישע קראַנקהייטען	2—3
ד"ר שפּערלאַווסקי פרויען- און געבורט-הילף	4½—5½

מסיכאָ-טעראַפּיע, שפּריץ-שטערונגען ווי שטאַמלען א. א. ווי פאַקען-שטעלן, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַל. איינשפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַצ. אויף פערלאַנג וויזיטען אין שטאָט. און לאַבאָראַטאָריום וועלכע אַנאַליזען אַלע ערטער אַנאַליזען, אויך פלעגמע און בלוט

אימפּפונגען געגען שקאַרלאַטין.

ביי דער לעטשניצע איז געעפנט געוואָרען

א רענטגען-אינסטיטוט.

ד"ר לאָזשינסקי-סטאַראָפּאָלסקא

צאהן-ארצט 10—1, 3—6

קינסטליכע ציין, קראָנען, מאָסטען א.א.וו.

די לעטשניצע איז טעטיג אויך זונטאָג

Dr. Z. Rakowski

ספּ. פאַר אויערן-, נאָז-, האַלז- און לונגען-קראַנקה.
9 קאנסטאנטינער 9, טעלעפאָן 127-81.
שפּרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—5.

א צימער און קוך

מיט פאָדער-צימער און בעקוועהמליכקייטען, זאָפאָרט צו פערמיטען. פּאָמאָרסקא 91, וואהנ. 27 פון 10—2 נאָכמיטאָג. 6669

וואויבונגען

צו פערמיטען אויף פראַנציסקאַנער. צו ערפאָהרען אויף מרדכי גבאי'ס גאַס נומ' 9, ביי צוקערמאַן.

צימער און קוך

אין 2 צימערן און קוך אויף שקאָלנאַ 28 איז פון זאָפאָרט צו פערמיטען צו ערפאָהרען אויפ'ן אָרט ביים ווירט. 6686

א פראַנט-לאָקאַל

וואָס בעשטעהט פון אַ געוועלב מיט אַ וואוינונג אין צענטרום שטאָדט איז איבערצוגעבען. צו ערפאָהרען טעל. 180-99.

ס'ווערט געזוכט

צו לייכטער בעשעפטיגונג פון דער פּראָווינץ. ר'זאָל קענען שרייבען און קען בעקומען אויך לאָזשי. אָפּערטען אונטער „בעשעפטיגונג" אין אַדמינ.

א שותפה

מיט 4—8 טויזענד זל. ווערט געזוכט צו אַ גוט-איינגעפיהרטען סקלאַד. אַ זיכערע פרנסה.

צו דערוויסען זיך:
פיעטריקאווער 33
אויפ'ן 2-טען הויף, פּאַרטער, פון 5—6 נאָכמיטאָג.

DR. ADAM

GROSGLIK

Al. Kościuszki 27
tel. 151-78

צוריקגעקעהרט

הויט און וועגערישע קראַנקה. רענטגען און ליכטהיילאינבטס. נעמט אָן פון 4—7 אָווענד.

Dr. W. ŁAGUNOWSKI

Specjalista chorób skórnych, wenerycznych i moczopłciowych **przeprowadził** się na ul. **Piotrkowskiej 70** róg Traugutta). Przyjmuje od 8^{30} do 10^{30} rano, od 1-ej do 2^{30} pp., od 6 do 8^{30} wiecz. w niedziele i święta od 10 do 1-ej.

קינא-טעאטער

ZACHĘTA

26 זגערזשער 26

היינט און פאלג. טעג! היינט און פאלג. טעג!

מעכטיגע דראמע אונטערן נאָמען:

„ווען א פרוי פערגעסט זיך"

אין די הויפט - ראָלען:

MARJA JACOBINI, F. LEDERER

גען יוגענד — צו יוגענד. טראַגעדיע פון אַן עלטערנדע פרוי. די יוגענד זיגט. בעקאַנטשאַפט פון אַ יונגען אָפיציר, אין וועלכען זי פערליבט זיך ביז שגעון. דער פילם האַלט דעם צושויער די גאַנצע צייט אין דער העכסטער שפּאַנונג.

פערשטאַרקטער אָרקעסטער אונטער לייטונג פון ה' סטעפאנסקי.

אָנהויב אין געוו. טעג 4 נאָכמיטאָג, שבת און זונטאָג 12 בייטאָג.

קלאַנג-פילם-טעאַטער

„MIMOZA"

ul. Kilińskiego 178.

היינט און פאלגענדע טעג!

דער גרעסטער קלו פון אַלע קלאַנג-פילמען!

דער דזשאז-זינגער

אין דער הויפט-ראָלע: דער גרעסטער קלאַנג-פילם-קינסטלער **AL JOLSON** וועלכער וועט - זינגען - „כל נדרי"

יעדער יוד מוז זעהען דעם דאָזיגען פילם!

אָנהויב 5.30, 7.30 און 9.15, שבת, זונטאָג און יום טוב 3.30 נ"מ

GŁOWNA WYGRANA 1,000.000 ZŁOTYCH

CO DRUGI LOS WYGRYWA

105.000 WYGRANYCH I 23 PREMJE

קוקט אויף לעבעדיגע פאַקטען!

אָט דאָס זענען די געווינסטען פון די לעצטע ציהונגען, וואָס זענען געפאַלען אין לאָדז אין מיין באמת גליקליכע קאָלעקטור

F. Brajtsztajn

פיעטריקאווער 14, טעל. 142-47

25.000 זל. אויף № 76258	15 000 זל. אויף № 40533		
20.000 „ „ 26910	10.000 „ „ 43375		
20.000 „ „ 170806	10 000 „ „ 46798		
15.000 „ „ 4412	10.000 „ „ 60050		
15.000 „ „ 35291	10.000 „ „ 166611		

און נאָך אַ סך געווינסטען צו 10.000, 5000 א. ז. וו.

נאָך אַ בעגרענעצטע צאָהל גליקליכע לאָסען זענען ביי מיר צו בעקומען. איילט צום גליק! שוין דעם 18-טען קומט פאָר די ציהונג פון דער ערשטער קלאַס פון דער מלוכה-לאָטעריע.

א קולטורעלער שדכן

פיהרט אויס שדוכים מיט גרויס ערפאָלג
לאָדז, ציגעל-גאַס 9,
פראָנט, 1 שטאָק וואוינונג 4, ווינשטאָק.

Dr. med.

I. Wajnberg

Cegielniana 47, tel. 26-02

אינערליכע קראַנקהייטען
ספּעציעל פאַר לונגען- און האַרץ - קראַנקהייטען
בעשטראַהלונגען און קינסטליכע בערג-זון
נעהמט אָן אין דערהיים פון 3—5.

DR. MED.

L. Pikielny

אוראלאג

ספּעציעל אַרצט פאַר נירן, בלאַז און אורין-קראַנקה.

NAWROT 8, tel. 2,19-90

נעמט אָן פון 12—1 און פון 4—7 אָווענד.

ווענעריש-כירורגישע קליניק

„SANATO"

אגראדאווא 10 טעל. 213-57

1-טע און 2-טע קלאַס
ערצטליכע אויפזיכט
איבער דער מוטער און קינד.

פרייזען פון געבורט

אין 2-טע קלאַס צוזאַמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

כירורגישע אָפּטיילונג פון ד"ר מעד. מ. קאנטאר
עמפפאַנגס-שעה'ן פון 1 ביז 2 נאָכמיטאָג.

Dr. med.

B. Robinson

פיעטרקאווער 10, טעל. 131-86

צוריקגעקעהרט

אַבאָנאַמענטס-פרייז: אין לאָדז — 5 זל. אַ חודש מיט אָפּטראָגען אַ היים; אויף דער פּראָווינץ 6 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד — 8 זל.
פאַר'ן אינהאַלט און טערמינען די אַנאָנסען איז דער פערלאַג נישט פערענטוואָרטליך
די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בייטאָג און ביינאַכט.

אַנאָנסען-פרייז: פאַר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב יו"ם—24 גר. אין דער זייט 8 שפּאַלטען
אין טעקסט—40 „ „ „ „ „ „ 60— „ „ „ 4 „
נאָכ'ן טעקסט—12 „ „ „ „ „ „ 18— „ „ „ 8 „
... טעלעפאָן-שאַרט ... דער שטאָט 50 פּראָצ. טייערער. אויסל. 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען—10 גר. אַ וואָרט

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i druk. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.